

FINANCIEEL EN MAATSCHAPPELIJK VERSLAG 2009

_INHOUDSOPGAVE

2	Voorwoord
4	Raad van Commissarissen en directie
5	Preadvies van de Raad van Commissarissen
7	Profiel
8	Kerncijfers
9	Verslag van de directie over het boekjaar 2009
19	Jaarrekening 2009
20	Geconsolideerde balans
22	Geconsolideerde winst-en-verliesrekening
23	Geconsolideerd kasstroomoverzicht
24	Grondslagen voor de consolidatie, resultaatbepaling en waardering
27	Toelichting op de geconsolideerde balans
32	Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening
35	Vennootschappelijke balans
35	Vennootschappelijke winst-en-verliesrekening
36	Toelichting op de afzonderlijke posten van de vennootschappelijke jaarrekening
38	Overige gegevens
38	Accountantsverklaring
40	Statutaire bepalingen omtrent de winstbestemming
42	Winstbestemming
43	Gebeurtenissen na balansdatum
44	Groepsmaatschappijen per 31 december 2009
45	Gegevens commissarissen per 31 december 2009
45	Gegevens directie per 31 december 2009
47	Maatschappelijk verslag 2009
69	GRI-index

_VOORWOORD

> **Goed gepositioneerd om te profiteren van marktherstel**

Het jaar 2009 was een moeilijk jaar voor de kantoorinrichtingsbranche. Door de zwakke economische situatie, zowel binnen Nederland als daarbuiten, stelden vele organisaties investeringen uit. Deze recessie voltrok zich bovendien sneller en heviger dan in eerdere tijden van economische neergang.

Onder invloed van de recessie nam de omzet van Ahrend in 2009 sterk af. Ahrend behaalde in 2009 een totale omzet van € 184,6 miljoen, tegenover € 274,0 miljoen in het voorgaande jaar. De genomen kosten- en efficiencymaatregelen compenseerden voor een groot deel de sterke teruggang in verkopen. Desondanks resteerde een negatief bedrijfsresultaat van € – 16,6 miljoen, tegen € 3,5 miljoen in 2008. Dit was inclusief een eenmalige post in 2009 van € 5,9 miljoen voor reorganisatiekosten. Door de sterke focus op werkkapitaalmanagement werd ondanks het lagere resultaat een positieve operationele kasstroom van € 1,8 miljoen gerealiseerd.

De teruggang deed zich voor in alle landen waarin wij actief zijn. In Nederland nam onze omzet af met 29%. Onze dochteronderneming TECHO, marktleider in Centraal- en Oost-Europa, presteerde relatief goed, met een teruggang die veel beperkter was dan die van de markt. TECHO scoorde vooral goed met opdrachten voor internationale accounts. Door samenspel met TECHO, dat sinds 2008 een 100%-dochteronderneming is, is Ahrend een unieke Europese speler met internationale dekking en een zeer breed productportfolio.

Om de impact van de recessie te beperken, hebben wij stevige maatregelen moeten nemen om kosten en werkkapitaal te reduceren. In Nederland werd één op de vier banen geschrapt. Ook onze internationale verkooporganisatie werd aangepast aan de veranderde realiteit.

Parallel aan deze noodzakelijke ingrepen hebben wij in 2009 de slagvaardigheid van de organisatie verder vergroot en onze merkpositionering gewijzigd. Wij streven ernaar samen met onze partners innovatieve inrichtingsoplossingen te creëren ('co-create') en nog meer dan voorheen de mens centraal te stellen bij het ontwerpen van producten en het inrichten van werk-, leer- en leefomgevingen. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe pay-off 'Humanising_Spaces', visie en missie. Tevens zijn wij blijven investeren in belangrijke nieuwe producten. Deze zaken geven ons een goede uitgangspositie om te profiteren van marktherstel.

In november 2009 openden wij onze nieuwe NOW Flagship Store in Amsterdam. De grote belangstelling die ons daarbij ten deel viel, illustreert dat onze klanten en hun adviseurs, zoals architecten en designers, interesse tonen in nieuwe visies en innovatieve, duurzame inrichtingsconcepten.

Ahrend Four_Two

Op MVO-gebied (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) konden wij onze koppositie in de branche verder versterken. Onze ambities op het gebied van people, planet en profit reiken ver. Wij zijn druk bezig met de implementatie van cradle to cradle (C2C) in onze bedrijfsprocessen. Verder zijn wij nauw betrokken bij de totstandkoming en implementatie van de nieuwe internationale MVO-richtlijn ISO 26000 en zijn wij succesvol met Next Life, waarbij bestaand meubilair een volgend leven krijgt. C2C, Next Life en ISO 26000 zijn onze belangrijkste MVO-speerpunten voor de komende jaren. Op deze punten streven wij naar nauwe samenwerking binnen de keten, zowel met onze leveranciers en klanten als met andere partners. Net als vorig jaar hebben wij dit jaar een apart MVO-gedeelte geschreven waarnaar ik u graag verwijs voor meer details.

In april 2009 werd de directie versterkt door de benoeming van de heer Frank Sonnemans als Chief Financial Officer van Koninklijke Ahrend NV.

Ik ben al onze medewerkers dankbaar voor hun geweldige inzet. Een tijd als deze vereist een grote mentale veerkracht, maar bevordert tegelijkertijd creativiteit en samenwerking. Zodra er tekenen van marktherstel zijn, zullen wij daarvan krachtig profiteren.

Amsterdam, 23 april 2010

J.A. de Bruin

_RAAD VAN COMMISSARISSEN EN DIRECTIE

- > **Raad van Commissarissen**
 - J.C. Breen (voorzitter)
 - J.L.M. van Meerbeeck
 - J.Th.P.M. Troch (tot en met 31 december 2009)
 - W.F. Zetteler

- > **Directie**
 - J.A. de Bruin, algemeen directeur
 - F.J. Sonnemans, financieel directeur

_PREADVIES VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders

De jaarrekening 2009, voorzien van een goedkeurende verklaring van PricewaterhouseCoopers Accountants NV, is door ons beoordeeld. De bevindingen van de accountants naar aanleiding van de controle van de jaarrekening zijn door ons in de jaarlijkse bijeenkomst met PricewaterhouseCoopers besproken. Wij stellen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor de jaarrekening conform het bepaalde in artikel 34 van de statuten vast te stellen.

Gedurende het jaar werd met de directie intensief overlegd over de operationele gang van zaken en de ontwikkelingen op de markten waarop de onderneming zich richt. Veel aandacht werd besteed aan de invloed van de moeilijke marktomstandigheden op zowel de kantoorinrichtingsbranche als op Ahrend, en de te nemen maatregelen om de impact hiervan te beperken. De onderneming was genoodzaakt een aantal diepgaande reorganisaties door te voeren in zowel Nederland als daarbuiten. Onder invloed van de recessie nam de omzet van Ahrend in 2009 sterk af, van € 274,0 miljoen in 2008 tot € 184,6 miljoen in 2009. Vele organisaties waren zeer terughoudend in hun investeringsbeslissingen. Ondanks het feit dat de reeds in het jaarverslag 2008 aangekondigde reorganisaties werden gerealiseerd, daalde het bedrijfsresultaat van € 3,5 miljoen in 2008 tot negatief € 16,6 miljoen in 2009.

In 2010 wordt nog geen significante verbetering verwacht van de vraag naar meubilair in kantoren, zorg- en onderwijsinstellingen. Echter de in 2009 genomen maatregelen, gesteund door de sterke positionering van het Ahrend- en TECHO-merk en de leidende positie op MVO-gebied (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen), verschaffen de onderneming een goede uitgangspositie om te profiteren zodra marktherstel optreedt.

Voorts heeft de Raad van Commissarissen vergaderd in afwezigheid van de directie. In deze vergaderingen kwamen onder meer het functioneren van de directie en zijn eigen functioneren aan de orde. In het afgelopen boekjaar werd ook met de Centrale Ondernemingsraad uitgebreid van gedachten gewisseld over de gang van zaken. Wij stellen wederom vast dat de Centrale Ondernemingsraad zijn rol als overlegpartner positief kritisch vervult en aan het belang van alle bij de onderneming betrokkenen in zijn overwegingen aandacht besteed.

Ahrend Cipline

Op 1 april 2009 trad de heer F.J. Sonnemans in dienst als Chief Financial Officer. Op 21 april 2009 trad hij toe tot de statutaire directie van de vennootschap. In het najaar van 2009 maakte de heer J.Th.P.M. Troch, lid van ons college, bekend zijn functie per 31 december 2009 neer te leggen. Wij zijn de heer Troch erkentelijk voor zijn bijdrage aan de ontwikkeling van Ahrend.

De Raad van Commissarissen is de Directie en de medewerkers van Ahrend erkentelijk voor hun inzet en toewijding in het verslagjaar.

Amsterdam, 23 april 2010

J.C. Breen (voorzitter)

_PROFIEL

GRI
2.1
2.2
2.3
2.4
2.6

Koninklijke Ahrend NV richt – samen met klanten, architecten en andere partners – omgevingen in waar mensen worden gestimuleerd tot optimale prestaties. Ahrend zorgt ervoor dat mensen professioneel, plezierig en productief kunnen werken en leren in mooie, functionele en duurzame werk-, leer- en leefomgevingen, waarin de mens centraal staat.

Ahrend wil duurzaam zijn in alle betekenissen van het woord en houdt bij al haar besluiten en handelingen rekening met de gevolgen voor people, planet en profit. In 2020 wil Ahrend de productkringlopen gesloten hebben en CO₂-neutraal produceren.

Het assortiment van Ahrend als ontwerper en producent van herkenbaar, tijdloos 'Dutch Design'-meubilair omvat stoelen als Ahrend 350, Ahrend 250 en de legendarische Revolt, wereldwijd toegepaste tafelsystemen als Mehes en Ahrend 500, en vele andere bekroonde stoelen, tafel- en opbergssystemen.

Bezoek voor meer informatie de website: www.ahrend.com.

De grondslag voor de onderneming is gelegd in 1896 door Jacobus Ahrend. De statuten van de huidige vennootschap dateren van 22 november 1967, laatstelijk gewijzigd bij akte van 22 augustus 2005.

De statutaire zetel van de vennootschap is Amsterdam; Handelsregister Amsterdam 33120814.

_KERNCIJFERS

GRI 2.8	In miljoenen euro's, tenzij anders vermeld	2009	2008
	Omzet	184,6	274,0
	Bedrijfsresultaat	– 16,6*	3,5
	Nettoresultaat	– 13,7	1,1
	Kasstroom uit operationele activiteiten	1,8	13,7
	Balanstotaal	148,9	170,2
	Eigen vermogen	81,4	95,0
	Solvabiliteit	54,7%	55,8%
	Aantal medewerkers ultimo boekjaar (in fte's)	1.131	1.403

* Inclusief € 5,9 miljoen eenmalige reorganisatiekosten.

_VERSLAG VAN DE DIRECTIE OVER HET BOEKJAAR 2009

>
GRI
2.7

Nederland

In Nederland was de gang van zaken vooral in de profitsector moeizaam. Ondanks de weinig florissante marktsituatie zagen wij toch kans fraaie orders te boeken, waaronder Uvit, Aegon, Irdeeto en Telindus.

Binnen de zorgsector en het onderwijs was de gang van zaken beter dan in de profitsector. Zo waren wij nauw betrokken bij de implementatie van innovatieve zorgconcepten, zoals Planetree en Healing Environment, en de rol die het interieur daarbij kan spelen. Binnen het onderwijs moet het interieur bijdragen aan de educatieve doelstellingen en de gekozen onderwijsvorm optimaal faciliteren. Ahrend verdiept zich hierin, in nauw overleg met de opdrachtgever en haar adviseurs, en komt vervolgens met een goed doordacht inrichtingsadvies. Op deze manier draagt Ahrend zowel in het onderwijs als de zorgsector met solide en duurzame inrichtingsoplossingen bij aan vernieuwing. Wij boekten onder meer opdrachten bij de Christelijke Hogeschool Windesheim, Universiteit van Amsterdam, TU Delft, Erasmus Medisch Centrum, Leiden University Medisch Centrum, Stichting Flevo Ziekenhuis en het Emma Kinderziekenhuis.

Bij de overheid boekten wij onder meer mooie opdrachten bij de gemeente Bronckhorst, het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en de Belastingdienst. Binnen de overheid is Publiek-Private Samenwerking (PPS) een fenomeen dat snel aan importantie wint. Hierbij worden de totale realisatie en exploitatie uitbesteed aan een consortium van ondernemingen die gezamenlijk inschrijven op de Europese aanbesteding. Gezien onze expertise en staat van dienst is het geen toeval dat Ahrend betrokken is bij de grote projecten die tot op heden hebben plaatsgevonden, waaronder de verbouwing van het Ministerie van Financiën in Den Haag.

International Center for Sustainable Excellence

Als hoofdsponsor van het ICSE (International Center for Sustainable Excellence) in Eindhoven leverde Ahrend diverse werkplekken en richtten wij de centrale ontmoetingsplek in, een grand café-achtige omgeving. Het ICSE stelt zich ten doel een evenwicht te vinden tussen ecologische, economische en sociaal-maatschappelijke waarden en is hét Nederlandse kenniscentrum voor duurzaamheid.

> **Internationaal**

In België en Luxemburg boekten we onder andere belangrijke orders voor Bombardier Transport, Infracore, Mensura, Ericsson, Ordina en de provincie Limburg (via dochteronderneming Veldeman). Veldeman, dat wij acquireerden in 2008, hield zich relatief goed staande in een moeilijke markt, onder andere door focus op de dealermarkt in Belgisch Limburg.

Het algemene beeld binnen onze internationale verkooporganisatie was verre van gunstig. Met name in Spanje en het Verenigd Koninkrijk was sprake van een sterke afname van de omzet. Ook in alle andere landen waar wij eigen verkoopkantoren hebben (Duitsland, Rusland en de Verenigde Arabische Emiraten), deed zich een aanzienlijke daling van de markt-vraag voor.

In Spanje richtte Ahrend onder meer AkzoNobel in Barcelona in, het eerste Help4U-hoofd-kantoor in Madrid, SEK Universidad de Segovia, Ibercaja en Gas Natural.

Ook Ahrend UK boekte in een extreem moeilijke markt toch een aantal mooie orders, waaronder de werkplekken in het prestigieuze warenhuis Harrods, Investec Limited en het internationale architectenbureau HOK. TECHO UK, dat in Engeland via dealers actief is, presteerde boven verwachting.

In antwoord op de moeilijke marktomstandigheden hebben wij onze internationale verkoop-organisatie ingrijpend veranderd en omgevormd tot een compacte, slagvaardige groep verkoopkantoren. Daarnaast werken wij met lokale dealers en hebben wij allianties met strategische partners, onder meer in Japan, Italië, Polen en de Verenigde Staten.

> **Centraal- en Oost-Europa**

In 2008 breidden wij het belang in onze Tsjechische dochteronderneming TECHO uit naar 100%. TECHO levert aan klanten in en rondom Tsjechië, zoals Hongarije, Roemenië en Slowakije, en richt zich daarnaast in toenemende mate op landen als Georgië, Rusland, Polen en Oekraïne. Hiermee heeft zij een unieke positie opgebouwd in Centraal- en Oost-Europa.

TECHO presteerde in 2009 beduidend beter dan de markt. De onderneming is vooral succesvol met zogenoemde fit-outs. Hierbij levert TECHO niet alleen het meubilair, maar ook bijvoorbeeld frontoffice- en callcentermeubilair en ander speciaalwerk. TECHO werkt onder meer voor verkoopkantoren van banken (waaronder de Raiffeisenbank, Erste Bank en CSOB), telecomoperators, luchthavens en energiebedrijven zoals CEZ.

Sinds de uitbreiding van ons belang in TECHO is Ahrend intensiever gaan samenwerken met deze marktleider in Centraal- en Oost-Europa. Daardoor is een uniek verkoopnetwerk in Europa ontstaan. Qua geografische markten en meubilair zijn Ahrend en TECHO zeer complementair. Samen bieden wij een compleet assortiment, van high-end designmeubilair voor de hogere marktsegmenten tot functioneel en mooi meubilair voor het middensegment.

Haar sterke regionale positie, gecombineerd met het internationale netwerk van Ahrend, geeft TECHO een uitstekende positie om internationale klanten te bedienen. TECHO is dan ook steeds vaker 'preferred partner' voor grensoverschrijdende inrichtingsprojecten in Centraal- en Oost-Europa.

>
GRI
2.10

Nieuwe producten en awards

Wij introduceerden in 2009 diverse nieuwe producten, zoals het verrassende Ahrend 601-bankje van Ruud-Jan Kokke, de ultralichte magnesium Ahrend 360-stoel van Flex/the INNOVATIONLAB en de multifunctionele Ahrend 315-tafel van Bert van der Aa. Tevens namen wij innovatieve producten van derden op in ons assortiment. Daarmee beschikt Ahrend over een uniek productportfolio, waarmee totaaloplossingen voor een breed scala aan inrichtingsvraagstukken worden aangeboden. Een voorbeeld is de comfortabele bankenserie van ontwerper Frans van der Wielen. Dit Ahrend 'Soft Seating'-programma past in de bereidheid van organisaties meer te investeren in onder meer ontvangst- en lounge-ruimten. De fauteuils en banken vormen een 'eyecatcher' in zakelijke ruimten en versterken de corporate identity van de organisatie.

Vier Ahrend-producten (Ahrend Jetstream, Ahrend 750 bench, Ahrend 360 en Ahrend philink) kregen een Good Design Award van het Chicago Athenaeum Museum of Architecture and Design. Ahrend 315, Ahrend 360, Ahrend philink en Ahrend Four_Two kregen een Erkenning Goed Industrieel Ontwerp van de Nederlandse Designlink-organisatie. Ahrend 360 ontving bovendien de fameuze Red Dot van het internationaal gezaghebbende Duitse Designzentrum Nordrhein-Westfalen.

Marketing en communicatie, Humanising Spaces

In het afgelopen jaar toonden wij onze visie op het inrichten van zakelijke ruimten op diverse vakbeurzen, waaronder Facilitair 2009, de onderwijsvakbeurs NOT en de vakbeurs voor de zorgsector, Zorgtotaal. In Dubai openden wij een nieuwe showroom (tezamen met de Kanoo Group en Summertown). De opening van onze NOW Flagship Store in Amsterdam in november 2009 werd bezocht door zo'n vierhonderd klanten, architecten en overige relaties. Zij waren onder meer getuige van een inspirerende presentatie van cradle-to-cradle-grondlegger prof. dr. Michael Braungart en architect Thomas Rau.

Daarnaast lanceerden wij onze nieuwe pay-off 'Humanising_Spaces'. Dit betekent dat wij nog nadrukkelijker dan voorheen de mens – en samenwerking tussen mensen – centraal stellen bij het ontwerpen van onze producten en het realiseren van duurzame, ergonomische en functionele werk-, leer- en leefomgevingen. In dit kader reikte prof. dr. Peter Vink van TNO tijdens het openingsevenement het eerste exemplaar van zijn boek *Aangetoonde effecten van het kantoorinterieur* uit aan onze directievoorzitter Jacq de Bruin. Op de dag van de opening werd tevens onze nieuwe website gelanceerd, die uitstekend past bij onze aangescherpte ambities.

Het 'Co_Create NOW'-concept dat wij tijdens de opening presenteerden, is een uitnodiging aan onze klanten en zakelijke partners om samen te komen tot nieuwe innovatieve interieur-oplossingen en duurzame concepten. De reacties op onze nieuwe NOW Flagship Store en het spectaculaire openingsevenement waren zeer positief en openen de deur naar nieuwe samenwerkingsvormen met een groot aantal potentiële partners.

Ahrend 360

> Financiële ontwikkelingen

Wij hebben in 2009 veel aandacht besteed aan maatregelen om het negatieve effect van de recessie op de omzet tegen te gaan. Tegelijkertijd konden wij belangrijke structurele stappen zetten op het gebied van efficiency en kostenreductie. Een zeer stringent werk-kapitaalbeheer droeg positief bij aan het in stand houden van de solvabiliteit van de groep.

Kostenreducties werden onder andere gerealiseerd door besparingen op inkoopgebied, efficiencymaatregelen in de fabrieken en een effectievere organisatiestructuur. Naast de flexibele schil van uitzendkrachten werd ook het vaste personeelsbestand in Nederland en daarbuiten sterk teruggebracht.

In het Verenigd Koninkrijk en Tsjechië werden de logistieke activiteiten van Ahrend en TECHO samengevoegd. In Centraal- en Oost-Europa werden daarnaast ook de verkoop- en back-office-activiteiten van beide organisaties geïntegreerd.

Parallel aan de reorganisatiemaatregelen liep ons integrale kostenreductie- en winstverbeteringsprogramma ICE (Income, Cost, Efficiency). Dat programma heeft als doel het verdienvermogen van Ahrend te vergroten, kosten te reduceren en de efficiency te verbeteren in alle geledingen van de organisatie.

De efficiency in de fabrieken werd verhoogd door diverse projecten op het gebied van 'value engineering': het kostenefficiënter maken van productie en producten, door de gehele keten heen. Daarnaast werd een sterke reductie van de vaste kosten gerealiseerd.

De teruggang van de markt had een sterk negatieve invloed op de cijfers. De concernomzet over 2009 kwam uit op € 184,6 miljoen (2008: € 274,0 miljoen). Dit is een teruggang in vergelijking met 2008 van 33%.

Door de genomen efficiencymaatregelen zagen wij kans de brutowinstmarge als percentage van de omzet (48,2%) op een vergelijkbaar niveau te houden als in 2008 (48,0%), ondanks de toenemende prijsdruk in de markt.

Het totaal van de operationele kosten (exclusief reorganisatiekosten) bedroeg in 2009 € 99,6 miljoen (2008: € 127,9 miljoen). Deze structureel lagere kostenbasis verschaft ons een goede uitgangspositie om straks te profiteren van marktherstel.

Per saldo ontstond voor 2009 een negatief bedrijfsresultaat van € – 16,6 miljoen (2008: € 3,5 miljoen). Dit omvat een eenmalige post voor reorganisatiekosten van € 5,9 miljoen. Gecorrigeerd voor de eenmalige reorganisatiekosten bedroeg het bedrijfsresultaat in 2009 € – 10,7 miljoen. Het nettoresultaat was in 2009 € – 13,7 miljoen (2008: € 1,1 miljoen).

De solvabiliteit van de Ahrend Groep daalde licht, van 55,8% ultimo 2008 naar 54,7% per 31 december 2009. De goede solvabiliteit werd in stand gehouden door een stringent beheer van het werkkapitaal dat – ook als percentage van de omzet – sterk verbeterde.

Het balanstotaal daalde van € 170 miljoen ultimo 2008 naar € 149 miljoen ultimo 2009.

Investeringsen

De economische situatie weerhield ons er niet van te blijven investeren, al lagen de investeringen op een lager niveau dan in voorgaande jaren. In 2009 investeerde Ahrend € 3,8 miljoen (2008: € 12,0 miljoen). Onze investeringen hadden betrekking op product-ontwikkeling, de NOW Flagship Store in Amsterdam, duurzame verbeteringen in het productieproces en ICT.

> Ahrend Service Desk

In de eerste helft van 2009 zijn wij een proefproject gestart op het gebied van after sales voor een representatief deel van het Ahrend-klantenbestand in de regio Zuid-West. Dit project had tot doel de klanttevredenheid te verbeteren en de doorlooptijd te verkorten. Structurele verbeteringen dragen ertoe bij dat verkeerde bestellingen, manco's, schades en dergelijke tot een minimum worden beperkt en het efficiënt gebruiksklaar opstellen is geoptimaliseerd.

Op basis van deze pilot hebben wij eind 2009 voor alle leveringen een centrale Ahrend Service Desk voor geheel Nederland in het leven geroepen. Hiermee werd de klanttevredenheid verhoogd en de doorlooptijd verkort.

> Personeel en organisatie

GRI
2.9
LA1
LA7

Ons personeelsbestand nam als gevolg van de reorganisatie af met 23% (2008: – 8,0%). De gemiddelde leeftijd nam toe, van 43,9 jaar in 2008 tot 44,5 jaar in 2009. Het ziekteverzuim daalde in 2009 ten opzichte van 2008 fractioneel, van 5,5% in 2008 naar 5,4% in 2009.

Het totaal aantal medewerkers per 31 december 2009 bedroeg 1.131 fte's, tegen 1.403 ultimo 2008; een reductie derhalve met 272 fte's.

Reorganisaties

De economische recessie en vooral ook de snelheid waarmee deze zich voltrok, noopten ons in 2009 tot vergaande maatregelen. Allereerst hebben wij eind 2008 en begin 2009 afscheid genomen van de flexibele 'schil' van tijdelijke arbeidskrachten. Vervolgens is (in maart 2009) een reorganisatie aangekondigd. Medio april 2009 bereikten wij een principeakkoord over het sociaal plan met de vakbonden. In totaal zijn er bij Ahrend in

Nederland 224 arbeidsplaatsen verdwenen, via natuurlijk verloop dan wel gedwongen ontslag. Dat was in Nederland 23% van het personeel. Deze maatregelen hebben niet alleen geleid tot sterke kostenreducties, maar hadden tevens tot doel het stroomlijnen en slagvaardiger maken van onze organisatie.

Daarnaast brachten wij de omvang van onze buitenlandse verkoopkantoren in overeenstemming met de nieuwe werkelijkheid. Dat betekende onder meer dat onze Britse, Duitse en Belgische verkooporganisaties verder werden gestroomlijnd. De administratieve diensten van België en het Verenigd Koninkrijk werden overgebracht naar het Shared Services Center in Utrecht.

In Praag voegden wij Ahrend Centraal- en Oost-Europa samen met de TECHO-organisatie. Ook voegden wij de logistieke organisaties van beide ondernemingen samen. Daardoor konden wij een distributiecentrum afstoten.

Voor een nadere toelichting op ons Human Resourcesbeleid verwijzen wij tevens naar het hoofdstuk People in het MVO-gedeelte van dit verslag (pagina 50 en verder).

> **Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen**

Ahrend heeft een indrukwekkende staat van dienst op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. MVO is één van de strategische pijlers van de onderneming. MVO betekent dat Ahrend evenredige aandacht heeft voor people, planet en profit, en dat deze aandachtsgebieden integraal onderdeel vormen van ons ondernemingsbeleid. Wij streven ernaar duurzaamheid te bevorderen in de gehele keten, met concrete resultaten. Wij zijn bezig ISO 26000, met ingang van eind 2010 de nieuwe richtlijn voor MVO, te implementeren binnen onze organisatie.

People

Mensen met plezier en productief laten werken, dat is zowel binnen Ahrend als bij onze klanten onze doelstelling: een in alle opzichten sociaal beleid, dat wordt gekarakteriseerd door veel méér dan alleen oog hebben voor wet- en regelgeving.

Planet

Sinds begin jaren negentig behoort Ahrend tot de koplopers in de branche op milieugebied, met een proactief beleid waarmee concrete resultaten worden geboekt. Wij passen cradle-to-cradle toe, dat wil zeggen dat wij afval geheel trachten uit te bannen. Sinds 1990 hebben wij ronduit spectaculaire resultaten geboekt op het gebied van watergebruik, CO₂-reductie en het beperken van gevaarlijk afval. Met een nieuwe ontlakstraat ontdoen wij bestaande kasten en opbergssystemen van hun oude laklaag, lakken deze opnieuw en geven hun een 'Next Life'.

Profit

Winst maken is voor Ahrend geen doel op zich. Winst maken betekent: kunnen investeren in duurzame productietechnieken, gericht op de continuïteit van de onderneming op de lange termijn. Ahrend heeft daarnaast verantwoordelijkheden jegens de samenleving: richting klanten, medewerkers en leveranciers, maar ook bijvoorbeeld omwonenden en maatschappelijke en charitatieve organisaties.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar het Maatschappelijk verslag op pagina 47.

Strategie en vooruitzichten**Strategie**

Dat de inrichtingsmarkt cyclisch is, is geen nieuw gegeven. De recessie die in 2008 werd ingezet, voltrok zich echter sneller en was heviger dan gebruikelijk.

Naast de periodieke pieken en dalen zijn er diverse structurele marktontwikkelingen waarneembaar. Wij anticiperen op deze ontwikkelingen en hebben een heldere visie op de wijze waarop wij ermee moeten omgaan.

Ten eerste zal de markt steeds strengere eisen stellen aan *duurzame producten en inrichtingsconcepten*. Wij zijn ervan overtuigd dat duurzaam ondernemen geen 'hype' is. Een teken aan de wand is de wens van de Nederlandse overheid om duurzaam inkopen in toenemende mate verplicht te stellen. Wij richten onze bedrijfsvoering dan ook in volgens het cradle-to-cradle-gedachtegoed, implementeren de nieuwe internationale richtlijn ISO 26000 als eerste in de branche en geven bestaand meubilair een volgend leven met Next Life. Ahrend scoort op het onderwerp duurzaamheid beduidend beter in de sector, heeft een indrukwekkend trackrecord en zal deze voorsprong vasthouden.

Onze klanten willen zelf ook duurzaam opereren en daarbij worden geholpen. Daarom bieden wij hun medewerkers (people) een optimale werkplek die welzijn en productiviteit verhoogt, verlagen wij de huisvestingskosten van onze klanten (profit) met flexibele en doordachte inrichtingsconcepten en verminderen wij hun ecologische footprint (planet) met duurzame producten, materialen en processen.

Ten tweede is er in toenemende mate vraag naar inrichters die *wereldwijd* kunnen leveren. Ahrend rekent een aantal van deze 'global accounts' tot haar klantenkring. Om die reden zal Ahrend met haar dochteronderneming TECHO internationaal actief blijven en zich nog intensiever op Europese en global clients gaan richten. Nauwere samenwerking tussen de marktleiders in de Benelux en Centraal- en Oost-Europa biedt kansen voor een efficiëntere marktbenadering, een breder productaanbod en verdere kostenvoordelen. Daarnaast werken wij in andere landen, zoals de Verenigde Staten, Japan en Italië, met lokale dealers of hebben wij er allianties gesloten met strategische partners.

>
GRI
1.1

Ten derde is er in bepaalde marktsegmenten een heel *specifieke vraag naar specialistische producten en inrichtingsadvies*. De zorgsector en het onderwijs zijn hiervan goede voorbeelden. In deze sectoren is het van groot belang dat de inrichting rechtstreeks bijdraagt aan de organisatiedoelstellingen en aansluit bij de bedrijfsfilosofie en -cultuur. Kennis van segment en organisatie zijn dan essentieel voor succes. Ahrend heeft grote expertise opgebouwd op het gebied van het inrichten van onderwijs- en zorginstellingen. Wij zien dan ook goede mogelijkheden om onze sterke positie in deze segmenten verder uit te bouwen, ook buiten Nederland.

Ten vierde is er in de markt steeds meer *behoefte aan diensten*. Organisaties besteden niet-kernactiviteiten steeds meer uit. Onze diensten zijn erop gericht klanten zorgen uit handen te nemen op het gebied van huisvesting en inrichting. Onderhoud, inrichtingsadvies, kabelmanagement en hulp bij verhuizingen zijn hier voorbeelden van. Advies houdt bijvoorbeeld in dat wij organisaties helpen duurzamer te opereren en hun huisvestingskosten structureel te verlagen.

Tot slot is er in de markt steeds meer aandacht voor 'Het Nieuwe Werken'. De technische mogelijkheid om tijd- en plaatsafhankelijk te werken heeft enorme implicaties voor kantoorwerk en voor de wijze waarop ruimten worden ingericht. Een gevolg is bijvoorbeeld dat er minder vaste werkplekken nodig zijn en flexwerken aan populariteit wint. Ruimte wordt daardoor efficiënter gebruikt en exploitatiekosten worden verlaagd. Ahrend legt daarbij heel nadrukkelijk het verband tussen Het Nieuwe Werken, duurzaamheid en ergonomie.

Vooruitzichten

In 2010 wordt nog geen significante verbetering verwacht van de vraag naar meubilair in kantoren, zorg- en onderwijsinstellingen. Het aantal inrichtingsprojecten is schaars en de concurrentie is hevig.

Ahrend richt zich in de komende jaren verder op haar twee thuismarkten, de Benelux en Centraal- en Oost-Europa, en van daaruit op andere Europese markten. Doel is onze positie als één van de leidende ondernemingen op de Europese kantoorinrichtingsmarkt verder te versterken. In het eerste kwartaal van 2010 hebben wij inmiddels Interier Řičany overgenomen, een Tsjechische branchegenoot van onze dochteronderneming TECHO. Deze acquisitie is gericht op het verder uitbouwen van onze marktpositie in Centraal- en Oost-Europa.

Ahrend 750

Daarnaast richten wij ons op wereldwijde leveringen via dealers en door vormen van samenwerking met strategische partners.

Zodra de markt voor kantoorinrichting aantrekt, is Ahrend, dankzij een nieuwe merkpositionering, aansprekende nieuwe producten, een slagvaardiger organisatie en nieuwe culturele waarden – innovatief, servicegericht en ondernemend – uitstekend gepositioneerd om daarvan te profiteren.

Directie Koninklijke Ahrend NV

J.A. de Bruin

F.J. Sonnemans

NOW Flagship Store

De Ahrend Showroom in Amsterdam is in 2009 grondig verbouwd. In november is deze met een swingende party heropend onder de naam NOW Flagship Store.

_JAARREKENING 2009

Geconsolideerde balans

Na verwerking van winstbestemming, in duizenden euro's

GRI EC1	Noot	31-12-2009	31-12-2008
	Vaste activa		
	Immateriële vaste activa		
1	Goodwill	6.502	9.210
	Materiële vaste activa		
2	Bedrijfsgebouwen en -terreinen	13.987	14.570
2	Machines en installaties	9.486	9.681
2	Andere vaste bedrijfsmiddelen	5.083	6.813
2	Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	1.822	2.387
		30.378	33.451
	Financiële vaste activa		
3	Langlopende vorderingen Stonehaven Holding BV / Stonehaven 2006 BV	25.701	25.822
3	Actieve belastinglatentie	17.481	12.719
		43.182	38.541
	Vlottende activa		
	Voorraden		
	Grond- en hulpstoffen	5.602	8.112
	Onderhanden werk	1.441	1.913
	Gereed product en handelsgoederen	5.725	8.350
		12.768	18.375
4	Kortlopende vorderingen		
	Handelsdebiteuren	30.479	46.035
	Overige vorderingen en overlopende activa	14.814	12.894
		45.293	58.929
5	Liquide middelen	10.762	11.689
		148.885	170.195

Noot	31-12-2009	31-12-2008
6 Groepsvermogen	81.417	94.977
7 Voorzieningen	6.712	5.450
Kortlopende schulden		
8 Schulden aan kredietinstellingen	17.125	16.339
Ontvangen termijnen	271	671
Handelscrediteuren	23.097	32.912
Belastingen en premies sociale verzekeringen	6.127	6.482
Overige schulden en overlopende passiva	14.136	13.364
	60.756	69.768
	148.885	170.195

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

In duizenden euro's

	Noot		2009	2008
GRI 2.8	10	Netto-omzet	184.600	273.955
		Kosten van grond- en hulpstoffen	39.070	62.980
		Inkoopwaarde handelsgoederen	56.630	79.572
			95.700	142.552
		Bruto-omzetresultaat	88.900	131.403
GRI LA1	11	Lonen en salarissen	43.052	55.851
	12	Sociale lasten	8.292	9.370
	1	Afschrijvingen op immateriële vaste activa	2.843	2.903
	2	Afschrijvingen op materiële vaste activa	6.669	6.575
	13	Overige bedrijfskosten	44.670	53.205
		Som der bedrijfslasten	105.526	127.904
		Bedrijfsresultaat	- 16.626	3.499
		Rentebaten	66	294
		Rentelasten	- 556	- 1.581
		Uitkomst der financiële baten en lasten	- 490	- 1.287
		Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen	- 17.116	2.212
	14	Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	3.380	- 1.128
		Resultaat na belastingen	- 13.736	1.084

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

In duizenden euro's

Noot	2009	2008
Bedrijfsresultaat	– 16.626	3.499
1-2 Afschrijvingen vaste activa en goodwill	9.512	9.478
Mutatie werkkapitaal		
› Mutatie voorraden	5.607	4.585
› Mutatie debiteuren / ontvangen termijnen	15.156	2.331
› Mutatie crediteuren	– 9.815	1.738
› Overige posten werkkapitaal	– 1.693	– 2.649
	9.255	6.005
Betaalde minus ontvangen rente	– 490	– 1.287
Betaalde vennootschapsbelasting	– 592	– 1.484
Overige mutaties	703	– 2.542
Kasstroom uit operationele activiteiten	1.762	13.669
Acquisitie deelnemingen	0	– 13.601
2 Investerings materiële vaste activa	– 3.829	– 12.009
2 Desinvesteringen materiële vaste activa	233	677
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	– 3.596	– 24.933
8 Mutatie schulden aan kredietinstellingen	786	4.339
3 Mutatie lening Stonehaven Holding BV / Stonehaven 2006 BV	121	132
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	907	4.471
Mutatie liquide middelen	– 927	– 6.793
5 Saldo liquide middelen per aanvang boekjaar	11.689	17.405
Consolidatie TECHO UK / Veldeman	0	1.077
	11.689	18.482
5 Saldo liquide middelen einde boekjaar	10.762	11.689

Grondslagen voor de consolidatie, resultaatbepaling en waardering

Groepsverhoudingen

Alle aandelen Koninklijke Ahrend NV worden gehouden door Stonehaven Holding BV. De financiële gegevens van Koninklijke Ahrend NV worden geconsolideerd in de jaarrekening van HAL Holding NV, Curaçao uit hoofde van haar 79,2%-belang in Stonehaven Holding BV.

Grondslagen voor de consolidatie

Geconsolideerd worden de financiële gegevens van Koninklijke Ahrend NV en haar groepsmaatschappijen. Als groepsmaatschappij worden aangemerkt deelnemingen waarmee Koninklijke Ahrend NV een economische en organisatorische eenheid vormt en waarin Koninklijke Ahrend NV, direct of indirect, overwegende zeggenschap heeft.

Groepsmaatschappijen worden geconsolideerd volgens de integrale methode. Het aandeel derden in het groepsresultaat en in het groepsvermogen wordt afzonderlijk vermeld. De resultaten van nieuw verworven c.q. afgestoten deelnemingen worden in de geconsolideerde resultaten verwerkt vanaf respectievelijk tot aan het moment van de verwerving respectievelijk afstoting.

Een overzicht van geconsolideerde deelnemingen in groepsmaatschappijen is opgenomen op pagina 44 van dit verslag.

Goodwill, zijnde het verschil tussen de verkrijgingswaarde van een verworven onderneming en de nettovermogenswaarde op basis van de hierna genoemde grondslagen, wordt afzonderlijk in de balans geactiveerd en over de verwachte levensduur afgeschreven. Bij de bepaling van de goodwill wordt tevens rekening gehouden met noodzakelijk geachte voorzieningen voor reorganisaties en herstructureringen, alsmede met belastingbesparingen voor zover deze realiseerbaar worden geacht.

De balansposten van buitenlandse (niet-euro)deelnemingen worden omgerekend naar euro tegen de koersen per balansdatum. De bij deze omrekening ten opzichte van de voorgaande balansdatum ontstane koersverschillen worden rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt. De in de winst-en-verliesrekeningen van in de consolidatie betrokken buitenlandse (niet-euro)ondernemingen voorkomende bedragen worden omgerekend tegen gemiddelde koersen van het boekjaar.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Onder netto-omzet wordt verstaan de aan derden gefactureerde omzet voor goederen, waarvan het economisch risico aan de afnemer is overgedragen, onder aftrek van omzetbelasting, kortingen en provisies.

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn berekend met behulp van vaste percentages van de aanschaffingswaarden op basis van de verwachte levensduur van het desbetreffende actief. Het grondstoffenverbruik en de overige bedrijfslasten worden berekend op basis van historische kosten. Externe kosten voor ontwerp en ontwikkeling worden ten laste van het resultaat gebracht, voor zover zij geen betrekking hebben op concrete productiemiddelen. Interne kosten voor ontwerp en ontwikkeling worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

Voor zover de Nederlandse werknemers van Koninklijke Ahrend NV op basis van een collectieve arbeidsovereenkomst zijn aangesloten bij een bedrijfspensioenfonds, worden de aan deze bedrijfspensioenfondsen over enig jaar verschuldigde premies – onder aftrek van het werknemersdeel – direct ten laste van de resultaten gebracht. De berekening van de jaarlijks met de pensioenaanspraken samenhangende lasten van de overige Nederlandse werknemers is gebaseerd op de in Richtlijn 271 voorgeschreven actuariële berekeningen. Voor de niet-Nederlandse werknemers is, indien een staatspensioen of defined contribution-regeling van kracht is, de betaalde premie direct ten laste van het resultaat gebracht.

In- en verkooptransacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Vorderingen en schulden worden omgerekend tegen de koersen per balansdatum. De hieruit resulterende winsten en verliezen zijn in de resultaten verwerkt.

Grondslagen voor de waardering

Algemeen

Tenzij anders vermeld worden de activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Immateriële vaste activa

Goodwill betaald bij aankoop van deelnemingen wordt afgeschreven in een periode van vijf jaar. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen, dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gebaseerd op de geschatte economische levensduur, berekend over deze aanschaffingswaarde. Bedrijfsgebouwen worden afgeschreven in gemiddeld vijftientig jaar. Machines en installaties worden afgeschreven in gemiddeld tien jaar. Inventaris en inrichting worden afgeschreven in gemiddeld drie tot zeven jaar. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen, dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Financiële vaste activa

De hieronder opgenomen lening aan de aandeelhouder wordt gewaardeerd op nominale waarde.

Vorraden

Grond- en hulpstoffen en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen laatst bekende inkoopprijs (onder toepassing van de FIFO- first in, first out-methode) of lagere marktwaarde. Onderhanden werk in de fabrieken en gereed product worden gewaardeerd tegen kostprijs. In deze kostprijs zijn begrepen directe productiekosten en algemene fabricagekosten. Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met voorzieningen voor incurantheid.

Onderhanden projecten

Onderhanden projecten worden gewaardeerd tegen de gerealiseerde projectopbrengsten, bestaande uit gerealiseerde projectkosten en toegerekende winst. Gedeclareerde termijnen worden hierop in mindering gebracht.

Grondslagen voor de consolidatie, resultaatbepaling en waardering

Vorderingen

Op de vorderingen worden, indien nodig, voorzieningen wegens oninbaarheid in mindering gebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen die leiden tot een uitstroom van middelen, voor zover hiervan een betrouwbare schatting gemaakt kan worden.

Latente belastingvorderingen en verplichtingen

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de boekwaarden die in deze jaarrekening gevolgd worden anderzijds. De berekening van de latente belastingvorderingen en -verplichtingen geschiedt tegen de belastingtarieven die op het einde van het verslagjaar gelden, of tegen de tarieven die in de komende jaren gelden, voor zover deze al bij de wet zijn vastgesteld.

Latente belastingvorderingen uit hoofde van verrekenbare verschillen en beschikbare voorwaartse verliescompensatie worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee verliezen kunnen worden gecompenseerd en verrekeningsmogelijkheden kunnen worden benut. Belastinglatenties worden gewaardeerd op nominale waarde.

Grondslagen voor de kasstroomgegevens

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de zogenaamde indirecte methode. Kasstromen in vreemde valuta zijn herleid in euro tegen de gemiddelde koersen voor de desbetreffende periodes. Bij de bepaling van de kasstromen worden balansmutaties als gevolg van acquisities geëlimineerd. Kortlopende schulden aan kredietinstellingen worden niet begrepen in de liquide middelen in het kasstroomoverzicht.

Risicobeheersing

Valutarisico's

Valutarisico's op handelstransacties in niet-eurovaluta worden afgedekt, indien de inschatting door de directie van het directe en indirecte economisch valutarisico daartoe aanleiding geeft. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van financiële instrumenten zoals valutatermijncontracten en valutaoptiecontracten. Deze instrumenten worden alleen gebruikt om bestaande of verwachte risicoposities voortkomend uit ons handelsverkeer af te dekken. Valutarisico's voortkomend uit het in buitenlandse dochterondernemingen geïnvesteerde vermogen worden niet afgedekt.

Kredietrisico

Koninklijke Ahrend NV heeft geen significante concentraties van kredietrisico. Verkoop op rekening vindt plaats aan afnemers die voldoen aan onze interne kredietwaardigheidsrichtlijnen, in specifieke gevallen worden vooruitbetaling of aanvullende zekerheden gevraagd of wordt betaling bij aflevering overeengekomen.

Renterisico

Ahrend is mede gefinancierd door middel van kortlopende bankkredieten, hetgeen de vennootschap in staat stelt flexibel op de liquiditeitsbehoefte in te spelen. Het aan de kortlopende kredieten verbonden renterisico wordt niet ingedekt.

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2009

Alle bedragen in duizenden euro's, tenzij anders vermeld

	31-12-2009	31-12-2008
1 Immateriële vaste activa		
Goodwill		
Historische kostprijs	14.147	12.709
Cumulatieve afschrijvingen	- 4.937	- 2.034
	9.210	10.675
Mutaties in boekwaarde		
Investeringen	0	1.438
Afschrijvingen	- 2.843	- 2.903
Koersverschillen	135	0
	- 2.708	- 1.465
Historische kostprijs	14.147	14.147
Cumulatieve afschrijvingen	- 7.645	- 4.937
	6.502	9.210
Boekwaarde per 31 december	6.502	9.210

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2009

Alle bedragen in duizenden euro's, tenzij anders vermeld

	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen	Machines en installaties	Inventaris en inrichting	Vaste bedrijfs- middelen in uitvoering	Totaal 31-12-2009
2 Materiële vaste activa					
Historische kostprijs	34.308	56.690	44.592	2.387	137.977
Cumulatieve afschrijvingen	- 19.738	- 47.009	- 37.779	0	- 104.526
Boekwaarde per 1 januari 2009	14.570	9.681	6.813	2.387	33.451
Mutaties in boekwaarde					
Investeringen	38	681	999	1.784	3.502
Afschrijvingen	- 986	- 2.664	- 3.019	0	- 6.669
Desinvesteringen (boekwaarde)	0	- 120	- 70	- 43	- 233
Koersverschillen	297	12	19	- 1	327
Herrubricering	68	1.896	341	- 2.305	0
Saldo	- 583	- 195	- 1.730	- 565	- 3.073
Historische kostprijs	34.711	58.722	44.632	1.822	139.887
Cumulatieve afschrijvingen	- 20.724	- 49.236	- 39.549	0	- 109.509
Boekwaarde 31 december 2009	13.987	9.486	5.083	1.822	30.378

3 Financiële vaste activa**Langlopende vorderingen Stonehaven Holding BV / Stonehaven 2006 BV**

Dit betreft een langlopende vordering op de aandeelhouders. De vordering is renteloos, er zijn geen zekerheden gesteld en er is geen aflossingsschema overeengekomen.

De mutaties in deze post kunnen als volgt worden weergegeven:

	31-12-2009	31-12-2008
Saldo per 1 januari	25.822	25.954
Verrekend met aandeelhouder	- 121	- 132
Saldo per 31 december	25.701	25.822

Actieve belastinglatentie

Deze langlopende vordering heeft voor circa € 11,8 miljoen betrekking op de toekomstige verrekening van belastbare winsten met de fiscaal compensabele verliezen, die zullen opkomen bij afronding van de formele liquidatie van enkele inactieve deelnemingen. Een bedrag ad € 5,7 miljoen heeft betrekking op de toekomstige verrekening van fiscale verliezen.

De mutaties in deze post kunnen als volgt worden weergegeven:

	31-12-2009	31-12-2008
Saldo per 1 januari	12.719	12.641
Toename ten gunste van de winst-en-verliesrekening	4.762	190
Koersverschil	0	- 112
Saldo per 31 december	17.481	12.719

4 Kortlopende vorderingen

Onder kortlopende vorderingen zijn opgenomen de vorderingen met een looptijd van minder dan één jaar alsmede de overlopende activa.

Conform de bepalingen van RJ271 is onder de overlopende activa een bedrag ad € 12.076 (31 december 2008: € 9.778) opgenomen ter zake van pensioenen.

De actuariële RJ271-berekeningen per ultimo 2009 (2008) geven de volgende uitkomsten:

	2009	2008
Contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken	79.365	75.803
Deze verplichting werd berekend met de volgende parameters:		
› Rekenrente	5,27%	5,60%
› Verwacht rendement op fondsbeleggingen	5,82%	6,00%
› Verwachte salarisstijgingen	3,00%	3,00%
› Verwachte indexeringen van pensioenen	2,00%	2,00%
De reële waarde van de tegenover deze verplichtingen staande fondsbeleggingen bedraagt	84.498	78.383
Vermogenoverschot	5.133	2.580
Nog niet in het resultaat verwerkte actuariële resultaten	6.943	7.198
Balanspositie per 31 december	12.076	9.778

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2009

Alle bedragen in duizenden euro's, tenzij anders vermeld

	31-12-2009	31-12-2008
5 Liquide middelen		
Kas en banken	10.762	11.689
	<hr/> 10.762	<hr/> 11.689

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de onderneming.

6 Groepsvermogen

Voor een toelichting op het groepsvermogen wordt verwezen naar de toelichting behorende bij de vennootschappelijke jaarrekening.

7 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	Latente belasting	Pensioen	Overig	Totaal
Voorziening per 1 januari 2009	2.004	71	3.375	5.450
Vrijval respectievelijk toevoeging 2009	600	26	1.334	1.960
Bestedingen 2009	0	- 5	- 693	- 698
Voorziening per 31 december 2009	<hr/> 2.604	<hr/> 92	<hr/> 4.016	<hr/> 6.712

Overige voorzieningen hebben betrekking op garantieverplichtingen (€ 1.733), op milieukosten (€ 419) en op overige personeelsbeloningen (€ 1.863).

De looptijd van de voorzieningen is als volgt:

	31-12-2009
Looptijd korter dan één jaar	838
Looptijd tussen één en vijf jaar	1.610
Looptijd langer dan vijf jaar	4.264
Totaal	<hr/> 6.712

8 Kortlopende schulden

Hieronder zijn opgenomen de schulden met een looptijd van korter dan één jaar.

Schulden aan kredietinstellingen

Onder dit hoofd zijn een aantal kortlopende leningen en rekening-courantkredieten opgenomen, waarvan de rentepercentages variëren tussen 4,14% en 5,70%. Voor deze leningen zijn geen zekerheden gesteld, de vennootschap heeft zich jegens financiers echter verbonden haar activa niet met hypotheek, pandrecht of enig ander zekerheidsrecht te bezwaren, behoudens voor zover zulks voortvloeit uit de normale bedrijfsactiviteiten, alsmede om geen nieuwe financieringen elders aan te gaan, borgstellingen of garanties uit te geven en zich niet voor derden hoofdelijk aansprakelijk te stellen.

TECHO AS beschikt op balansdatum over een kredietfaciliteit van maximaal CZK 100 miljoen (circa € 3,8 miljoen), waarvan op balansdatum geen gebruik werd gemaakt. De hoogte van de onder deze faciliteit feitelijk beschikbare kredietlijn was afhankelijk van de als zekerheid in onderpand gegeven handelsvorderingen.

9 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De huurverplichtingen bedragen € 4,0 miljoen op jaarbasis (31 december 2008: € 4,2 miljoen). Deze huurverplichtingen hebben de volgende contractuele looptijden:

	in miljoenen euro's
Looptijd tot één jaar	0,3
Looptijd van één tot vijf jaar	3,4
Looptijd boven vijf jaar	0,3
Totaal	4,0

De afgegeven bankgaranties uit het normale handelsverkeer bedragen € 1,0 miljoen (31 december 2008: € 0,8 miljoen). Daarnaast is door ING Bank NV jegens de koper van de divisie Kantoorartikelen een bankgarantie gesteld van € 2 miljoen. Deze bankgarantie zal per 2 december 2012 tot nihil worden teruggebracht.

Fiscale eenheid Stonehaven 2006 BV / Stonehaven Holding BV

Koninklijke Ahrend NV en haar Nederlandse deelnemingen vormen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met Stonehaven 2006 BV en Stonehaven Holding BV en zijn als zodanig hoofdelijk aansprakelijk voor de door dezen te betalen vennootschapsbelasting.

Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening

Alle bedragen in duizenden euro's, tenzij anders vermeld

		2009		2008	
10	Netto-omzet				
	Nederland	111.615	60%	157.747	58%
	Overige EU-landen	69.467	38%	107.980	39%
	Rest van de wereld	3.518	2%	8.228	3%
	Totaal	184.600	100%	273.955	100%

GRI
2.8
LA1

		2009		2008	
11	Lonen en salarissen				
	Lonen en salarissen	43.052		55.851	

De in 2009 feitelijk betaalde salarissen bedroegen €47.106. Hiervan is €4.054 als onderdeel van de reorganisatiekosten opgenomen onder het hoofd Overige bedrijfskosten.

	2009		2008	
	gemiddeld	31-12-2009	gemiddeld	31-12-2008
Aantal medewerkers				
Aantal werknemers in Nederland	763	745	1.004	969
Aantal werknemers buiten Nederland	399	386	514	434
Aantal werknemers totaal	1.162	1.131	1.518	1.403

Het aantal medewerkers is gemeten in fte's ('full-time equivalents') met inbegrip van tijdelijke contracten en ingeleend personeel.

		2009		2008	
12	Sociale lasten				
	Sociale lasten	6.200		7.140	
	Pensioenlasten	2.092		2.230	
		8.292		9.370	

Pensioenregelingen

De werknemers van de Nederlandse productiebedrijven zijn deelnemer in het Bedrijfstakpensioenfonds Metalektro. Het werkgeversaandeel in de door de fabrieken betaalde pensioenpremie wordt direct ten laste van de resultaten gebracht.

De werknemers van de overige Nederlandse dochterbedrijven nemen deel aan de eigen pensioenregeling. Ten aanzien van de aan dit fonds betaalde premie past Ahrend de bepalingen van RJ 271 toe. Deze pensioenregeling is herverzekerd in een garantiecontract bij Nationale-Nederlanden.

In de niet-Nederlandse dochterbedrijven is hetzij geen, hetzij een defined contribution-pensioenregeling van toepassing en worden de betaalde premies, indien van toepassing, direct ten laste van de resultaten gebracht.

13 Overige bedrijfskosten**Reorganisatiekosten**

Onder de overige bedrijfskosten zijn mede opgenomen de kosten verbonden aan de reorganisatie van de vennootschap. Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2009
Salariskosten en beëindigingsvergoedingen	4.054
Overige bedrijfskosten	1.884
Totaal	5.938

Honorering PricewaterhouseCoopers

De aan de controlerend accountant, PricewaterhouseCoopers betaalde honoraria kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2009	2008
Controle van de jaarrekening	316	354
Andere advies- en controlewerkzaamheden	115	108
Totaal	431	462

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de vennootschap en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1 lid 1 WTA (Wet Toezicht Accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe PricewaterhouseCoopers behoort.

Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening

Alle bedragen in duizenden euro's, tenzij anders vermeld

14 **Belastingen**

Deze post kan als volgt worden toegelicht:

	2009	2008
Belastingen over het operationeel resultaat 2009 (2008)	3.380	– 1.128

De effectieve belastingbete over het operationele verlies 2009 bedraagt 19,7% (2008: 51,0%) bij een nominaal tarief van circa 25% (2008: 25%). Het verschil met het nominaal tarief wordt voornamelijk veroorzaakt door niet-afrekbare afschrijving goodwill.

15 **Overige toelichtingen****Kosten onderzoek en ontwikkeling**

In 2009 werd een bedrag van € 2.067 (2008: € 3.240) ten laste van het resultaat gebracht ter zake van kosten van onderzoek en productontwikkeling.

Bezoldiging van commissarissen en bestuurders

De bezoldiging van de commissarissen bedroeg dit boekjaar € 79 (2008: € 83). De bezoldiging inclusief pensioenlasten van de statutaire bestuurders bedroeg dit boekjaar € 1.205 (2008: € 1.447).

Vennootschappelijke balans

Na verwerking van winstbestemming, in duizenden euro's

Noot		31-12-2009	31-12-2008
	Activa		
	Financiële vaste activa		
16	Deelnemingen in groepsmaatschappijen	69.617	83.177
16	Latente belastingvordering	11.800	11.800
		<hr/>	<hr/>
		81.417	94.977
		<hr/>	<hr/>
	Passiva		
	Eigen vermogen		
17	Geplaatst kapitaal	8.500	8.500
17	Agio	21.392	21.392
17	Overige reserves	51.525	65.085
		<hr/>	<hr/>
		81.417	94.977
		<hr/>	<hr/>

Vennootschappelijke winst-en-verliesrekening

In duizenden euro's

		2009	2008
16	Resultaat deelnemingen	- 13.736	1.084
	Resultaat na belastingen	<hr/>	<hr/>
		- 13.736	1.084
		<hr/>	<hr/>

Toelichting op de afzonderlijke posten van de vennootschappelijke jaarrekening

Alle bedragen in duizenden euro's, tenzij anders vermeld

Algemeen

De vennootschappelijke winst-en-verliesrekening is opgesteld met inachtneming van artikel 402 titel 9, boek 2 BW. De hiervoor opgenomen grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling alsmede de geconsolideerde jaarrekening maken deel uit van deze toelichting.

16 Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen worden gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde, berekend volgens de waarderingsregels die ook worden gevolgd bij de samenstelling van de geconsolideerde jaarrekening. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover de vennootschap in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening getroffen.

Een overzicht van de belangrijkste deelnemingen is opgenomen op pagina 44 van dit verslag.

Het verloop van de deelnemingen in groepsmaatschappijen was gedurende het boekjaar als volgt:

	31-12-2009	31-12-2008
Stand per aanvang boekjaar	83.177	83.709
Resultaat deelnemingen	– 13.736	1.084
Koersverschil deelnemingen	176	– 1.616
Stand per einde boekjaar	69.617	83.177

Actieve belastinglatentie

Deze langlopende vordering heeft betrekking op de toekomstige verrekening van belastbare winsten met de fiscaal compensabele verliezen, die zullen opkomen bij afronding van de formele liquidatie van enkele inactieve deelnemingen.

17 Eigen vermogen

Geplaatst kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 35.000.000, verdeeld in 35.000.000 gewone aandelen van nominaal € 0,50 (waarvan per 31 december 2009 geplaatst en volgestort 17.001.113 aandelen), 17.500.000 preferente aandelen A en 17.500.000 preferente aandelen B van nominaal € 0,50, waarvan beide niets geplaatst.

	Geplaatst kapitaal	Agio	Reserve koers- verschillen	Overige reserves	Totaal
Verloopoverzicht					
Stand op 1 januari 2009	8.500	21.392	- 1.928	67.013	94.977
Toegevoegd uit de winst	0	0		- 13.736	- 13.736
Koersverschil deelnemingen	0	0	176		176
Stand op 31 december 2009	8.500	21.392	- 1.752	53.277	81.417

Alle geplaatste aandelen worden gehouden door Stonehaven Holding BV. Preferente aandelen hebben bijzondere rechten ten aanzien van de winstverdeling. De reserve koersverschillen is een wettelijke reserve en niet voor uitkering vatbaar.

Garanties

De vennootschap heeft zich hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de uit de rechtshandelingen van alle tot Koninklijke Ahrend NV behorende Nederlandse vennootschappen voortvloeiende schulden met uitzondering van Ahrend (USA) BV.

Amsterdam, 23 april 2010

Raad van Commissarissen

J.C. Breen (voorzitter)
J.L.M. Van Meerbeeck
W.F. Zetteler

Directie

J.A. de Bruin
F.J. Sonnemans

Overige gegevens

Aan: de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Koninklijke Ahrend NV

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2009 van Koninklijke Ahrend NV te Amsterdam bestaande uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2009 en de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het directieverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de entiteit heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Koninklijke Ahrend NV per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het Verslag van de Directie, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Den Haag, 23 april 2010

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. J.A.D. van de Pavoordt RA

Overige gegevens

Statutaire bepalingen omtrent de winstbestemming

De artikelen 36 en 37 van de statuten van de vennootschap luiden als volgt:

Artikel 36. Reservering. Dividend.

1. Uit de winst – het positieve saldo van de winst- en verliesrekening – die in het laatst verstreken boekjaar is behaald wordt allereerst, zo mogelijk, op de preferente aandelen A en de preferente aandelen B een dividend uitgekeerd, waarvan de hoogte wordt bepaald in en bij het eerste besluit tot uitgifte van preferente aandelen A onderscheidenlijk preferente aandelen B. Daarbij kan worden bepaald dat indien over enig boekjaar de uitkering op de preferente aandelen niet of niet geheel kan plaatsvinden omdat de winst dat niet toelaat, het tekort wordt uitgekeerd ten laste van het uitkeerbaar deel van het eigen vermogen en/of dat in zodanig geval het tekort wordt uitgekeerd ten laste van de winst van het eerstvolgende boekjaar casu quo de eerstvolgende boekjaren waarvan de winst hiervoor wel toereikend is.
2. Vervolgens wordt door de directie onder goedkeuring van de raad van commissarissen vastgesteld welk deel van de na toepassing van lid 1 overblijvende winst wordt gereserveerd.
3. De na toepassing van de leden 1 en 2 resterende winst, staat ter beschikking van de algemene vergadering met dien verstande dat geen verdere uitkeringen plaats kunnen vinden op de preferente aandelen.
4. Winstuitkeringen kunnen slechts plaatshebben tot ten hoogste het bedrag van het uitkeerbaar deel van het eigen vermogen. Indien over enig jaar verlies is geleden, wordt over dat jaar geen dividend uitgekeerd. Ook in de volgende jaren kan eerst uitkering van dividend plaats hebben nadat het verlies door winst is goedge maakt. De algemene vergadering kan echter op voorstel van de directie, dat is goedgekeurd door de raad van commissarissen, besluiten zulk een verlies te delgen ten laste van het uitkeerbaar deel van het eigen vermogen of ook dividend uit te keren ten laste van het uitkeerbaar deel van het eigen vermogen.
5. Uitkering van winst geschiedt na de goedkeuring van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
6. De directie onder goedkeuring van de raad van commissarissen kan besluiten tot uitkering van interim-dividend mits aan het vereiste van de eerste volzin van het vierde lid is voldaan blijktens een tussentijdse vermogensopstelling. Deze heeft betrekking op de stand van het vermogen op ten vroegste de eerste dag van de derde maand vóór de maand waarin het besluit tot uitkering van interim-dividend wordt bekend gemaakt. Zij wordt opgemaakt met inachtneming van in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde waarderingmethoden. In de vermogensopstelling worden de krachtens de wet te reserveren bedragen opgenomen. Zij wordt ondertekend door de leden van de directie; ontbreekt de handtekening van één of meer hunner dan wordt daarvan onder opgave van reden melding gemaakt. De vermogensopstelling wordt binnen acht dagen na de dag waarop het besluit tot uitkering wordt bekend gemaakt, ten kantore van het handelsregister neergelegd. Een besluit tot uitkering van interim-dividend kan betrekking hebben op zowel alle soorten aandelen als op iedere soort aandelen afzonderlijk.

Artikel 37. Uitkeringen in aandelen en ten laste van de reserves.

1. De algemene vergadering kan op voorstel van de directie onder goedkeuring van de raad van commissarissen besluiten dat een uitkering van dividend op gewone aandelen geheel of ten dele plaatsvindt niet in geld, doch in aandelen van de vennootschap. Het bepaalde in artikel 36 lid 4 is op zulk een uitkering toepasselijk.
2. De algemene vergadering kan op voorstel van de directie onder goedkeuring van de raad van commissarissen besluiten tot uitkeringen aan houders van gewone aandelen ten laste van het uitkeerbaar deel van het eigen vermogen. Het bepaalde in het voorgaande lid is van overeenkomstige toepassing.

Overige gegevens

Alle bedragen in duizenden euro's, tenzij anders vermeld

Winstbestemming

Op grond van de statutaire bepalingen is de verdere winstbestemming als volgt:

	31-12-2009	31-12-2008
Saldo van de winst-en-verliesrekening	– 13.736	1.084
Uitkering aan preferente aandeelhouders	0	0
Door Directie en Raad van Commissarissen wordt voorgesteld het resultaat over 2009 ten laste van de overige reserves te brengen, respectievelijk van de winst over 2008 te reserveren	13.736	– 1.084
Beschikbaar voor gewone aandelen	0	0

GRI
2.9**Gebeurtenissen na balansdatum****Kredietovereenkomst ING**

Op 7 januari 2010 werd tussen ING Bank NV en Koninklijke Ahrend NV een nieuwe kredietovereenkomst gesloten waarbij als zekerheid voor de verstrekte kredieten hypotheek werd gevestigd op de onroerende goederen in Zwanenburg en Sint-Oedenrode en de debiteuren van enkele werkmaatschappijen aan de bank werden verpand.

Acquisitie IRR

In februari 2010 heeft TECHO AS alle aandelen verworven van haar Tsjechische branchegenoot Interier Říčany. De overname past in de strategie van Ahrend om zich behalve op West-Europa ook steeds meer te richten op de Centraal- en Oost-Europese kantoorinrichtingsmarkt, die Ahrend als haar tweede thuismarkt beschouwt. Voor Interier Říčany (Říčany ligt even ten zuidoosten van Praag) betekent deze overname dat zij deel gaat uitmaken van een internationale onderneming.

Interier Říčany is een lokale meubelproducent die in 1978 werd opgericht. De onderneming richt zich vooral op het middensegment van de inrichtingsmarkt. Het bedrijf produceert en vermarkt meubilair van een goede kwaliteit tegen een redelijke prijs en heeft vooral overheids- en zorginstellingen als klant. De producten van Interier Říčany zijn functioneel, ergonomisch en hebben een modern design.

De omzet van Interier Říčany bedraagt circa € 4 miljoen per jaar.

Overige gegevens

GRI
2.5**Belangrijkste groepsmaatschappijen per 31 december 2009 (100%)****Kantoorinrichting**

Ahrend Inrichten BV	Amsterdam
Ahrend International BV	Amsterdam
Ahrend Furniture NV	Sint-Stevens-Woluwe (Brussel)
Veldeman Kantoormeubelen NV	Hasselt (B)
Ahrend Ltd	Londen
Ahrend GmbH & Co. KG	Frankfurt am Main
Ahrend Profesionální Interiéry SRO	Praag
Ahrend (USA) BV	Amsterdam
Ahrend España BV	Amsterdam / Barcelona
Ahrend Produktiebedrijf St.-Oedenrode BV	St.-Oedenrode
Ahrend Produktiebedrijf Zwanenburg BV	Zwanenburg

TECHO a.s.	Praag
TECHO s.r.o.	Bratislava
TECHO Romania S.r.l	Boekarest
TECHO Hungaria Kft	Budapest
TECHO UK Ltd	Hove / Londen

Overige

Ahrend SSC BV	Amsterdam
Ahrend Support BV	Amsterdam
Ahrend Europe BV	Amsterdam
Ahrend Nederland BV	Amsterdam

In verband met de aansprakelijkheidsstelling door de vennootschap ingevolge artikel 403, lid 1 sub f, Titel 9, Boek 2 BW is ten behoeve van de Nederlandse dochtervennootschappen met uitzondering van Ahrend (USA) BV gebruikgemaakt van de ontheffingsmogelijkheden van de voorschriften met betrekking tot hun jaarrekening, zoals voorzien in artikel 403, lid 1, Titel 9, Boek 2 BW.

GRI
4.1**Gegevens commissarissen per 31 december 2009****J.C. Breen (1947)****Voormalige functie** voorzitter Raad van Bestuur Van Leeuwen Buizen Groep BV**Nationaliteit** Nederlandse**Commissariaten** Teijin Aramid BV, Koninklijke Smilde BV, Van Leeuwen Buizen Groep BV, Nedcard BV**J.L.M. Van Meerbeeck (1964)****Huidige werkring** Directeur HAL Investments BV**Nationaliteit** Belgische**Commissariaten** PontMeyer NV, GrandVision SA, Shanghai Red Star Optical Co. Ltd, Delta Wines BV, Atasun Optik As (Turkije)**Prof. mr. J.Th.P.M. Troch (1942)****Huidige werkring** Hoogleraar Corporate Governance bij de Universiteit Twente**Voormalige functie** Voorzitter Raad van Bestuur Koninklijke Grolsch NV**Nationaliteit** Belgische**Commissariaten en Raden van Toezicht** Gulpener Bierbrouwerij, Medisch Spectrum Twente, Revalidatiecentrum Het Roessingh, Rabobank Enschede-Haaksbergen, Sanders Supermarkten BV, Adviseur voor de buitenlandse handel bij de Belgische Ambassade in Den Haag**W.F. Zetteler (1945)****Voormalige functie** voorzitter Raad van Bestuur Otra NV**Nationaliteit** Nederlandse**Commissariaten** Broadview Holding BV, Mercurius Groep BV, PontMeyer NV, Pearle Europe BV**Gegevens directie per 31 december 2009****J.A. de Bruin (1951), algemeen directeur**

De heer De Bruin trad in dienst van Ahrend Productiebedrijf St.-Oedenrode BV op 16 maart 1987. In 1992 werd hij benoemd tot directeur van de productielocatie Geldrop, in 1994 tot directeur van de divisie Productie. In 1998 werd hij opgenomen in de directie van Koninklijke Ahrend NV, op 1 september 2001 werd hij benoemd tot statutair directeur. Op 1 september 2006 is hij benoemd tot algemeen directeur en voorzitter van de directie.

F.J. Sonnemans (1961), financieel directeur

De heer Sonnemans trad op 1 april 2009 toe tot de directie van Koninklijke Ahrend N.V. als Chief Financial Officer. Voorheen was de heer Sonnemans gedurende negentien jaar werkzaam bij Unilever, waar hij diverse financiële senior-managementposities bekleedde in Europa en Latijns-Amerika. Van 2004 – 2008 was de heer Sonnemans werkzaam als Chief Financial Officer van Provimi.

Humanising_Spaces

Bij Ahrend staat de mens centraal bij de inrichting van woon, werk- en leeromgevingen. Dat hebben we vertaald in Humanising_Spaces.

_MAATSCHAPPELIJK

VERSLAG 2009

>
GRI
1.1
1.2

Visie, missie en ambitie

Visie

Hoe kijken wij naar de wereld?

Geef mensen de ruimte en ze ontplooiën zich. Geef ze ruimte voor interactie en co-creatie en er ontstaan nieuwe duurzame vormen van samenwerken en -leven.

Missie

Waarom zijn wij in business?

Ahrend geeft vorm aan duurzame werk-, leer- en leefomgevingen die stimulerend werken op de mensen die zich erbinnen bewegen. Op basis van co-creatie schept Ahrend de voorwaarden die mensen in staat stellen zowel individueel als in samenspel met anderen te excelleren.

Ambitie

Wat willen wij hierin betekenen?

Ahrend wil zich ontwikkelen tot dé specialist op het gebied van eigentijdse werk-, leer- en leefvraagstukken en daarmee tot Europees marktleider in de inrichting van doelgerichte omgevingen die de mens centraal stellen. In het verlengde hiervan wil Ahrend duurzaam zijn in alle betekenissen van het woord. Zo zijn wij in staat om vorm te geven aan verdere groei en bij te dragen aan een duurzame samenleving.

> Ahrend en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Ahrend wil op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) koploper zijn in haar sector in Europa. Ahrend wil duurzaam zijn in alle betekenissen van het woord. Dat betekent dat wij bij al onze besluiten en handelingen rekening houden met People, Planet en Profit.

MVO-uitgangspunten

- > MVO is een integraal onderdeel van alle aspecten van onze bedrijfsvoering.
- > MVO heeft betrekking op al onze producten en diensten.
- > MVO heeft belang voor en effect op alle relevante stakeholders.

GRI
4.14**MVO-doelstellingen**

- › Wij willen een duurzame inrichter van werk-, leer- en leefomgevingen zijn en zo bekendstaan.
- › Wij willen een aantrekkelijke werkgever zijn en zo bekendstaan.
- › Wij willen in 2020 CO₂-neutraal produceren.
- › Wij willen in 2020 de volledige productkringlopen gesloten hebben.
- › Wij willen onze klanten helpen hun duurzaamheidsambities te realiseren met onze producten en diensten, onder meer door de levensduur van onze producten te verlengen, op vierkante meters te besparen en de kwaliteit van de werk-, leer- en leefomgeving te vergroten.

Ingericht door Ahrend betekent voor:

› People	› Planet	› Profit
Inspirerende werkomgeving	Duurzame diensten en concepten:	Lagere Total Cost of Ownership
Meer plezier en motivatie:	› Efficiënt ruimtegebruik	Lagere exploitatiekosten
› Schitterend interieur	› Next life	Efficiënt ruimtegebruik
› Productiviteit	C2C / green engineering	Corporate identity-winst
› Ergonomie	Minder CO ₂ -uitstoot	Minder energieverbruik
Aantrekkelijke werkgever	Duurzame materialen	
Medewerkertevredenheid	Recyclebare materialen	
Hogere inzetbaarheid	Langere levensduur	
Flexibel werken		

De basis voor het beleid van Ahrend wordt gevormd door de Verklaring van de Verenigde Naties over de rechten van de mens, de Conventies van de ILO (International Labour Organisation) en het Global Compact van de Verenigde Naties.

Ahrend geeft voorrang aan die onderwerpen die de grootste impact hebben op de belangen van de stakeholders van Ahrend, het milieu en de maatschappij. Ahrend nodigt hiertoe haar klanten, toeleveranciers, partners, omwonenden, lokale overheden en andere stakeholders uit om een dialoog te voeren over MVO-onderwerpen, waarbij een significante impact op de belanghebbenden van toepassing is.

Een goed voorbeeld is de productielocatie van Ahrend in Sint-Oedenrode. Daar is, in nauw overleg met omwonenden, geluid- en geuroverlast geminimaliseerd en in afstemming met het Waterschap De Dommel de lozing van afvalwater sterk teruggedrongen. Ook wordt gekeken naar zuivering en hergebruik van water in het productieproces.

Ahrend 601

Ahrend wil duurzame ontwikkeling in de waardeketen stimuleren. Hiertoe zijn en worden samenwerkingsverbanden opgezet. Zo werkt Ahrend bijvoorbeeld met ondernemingen als Van Gansewinkel bij het sluiten van kringlopen, betreft zij haar leveranciers bij het ontwikkelen van producten met een C2C-certificering en innoveert zij samen met hen. Ook heeft Ahrend een gezamenlijk C2C-kennisplatform opgezet met Desso, Mosa en Van Gansewinkel en ontwikkelt zij samen met klanten specifieke oplossingen die het milieu én kosten sparen.

Het proces van verduurzaming is een leerproces voor alle betrokkenen binnen Ahrend en voor de betrokken stakeholders. Ahrend stelt zich ten doel het bewustzijn en de competenties van haar medewerkers voor duurzaamheid verder te ontwikkelen. Hiertoe worden speciale trainingen gegeven aan medewerkers, is een interne voorlichtingscampagne gestart, een MVO-ambassadeursnetwerk opgezet en wordt continu informatie verstrekt via het intranet.

Ahrend is actief betrokken bij de gemeenschappen waar ze gevestigd is met haar fabrieken en/of haar showrooms. Zij participeert in lokale netwerken op het gebied van duurzaamheid en maatschappelijke betrokkenheid en onderhoudt actief relaties met alle relevante stakeholders.

Daarnaast is Ahrend in Nederland actief in een groot aantal nationale netwerken en fora op het gebied van duurzaamheid en MVO. Ahrend is van mening dat haar missie beter en gemakkelijker kan worden gerealiseerd als zij samenwerkt met andere vooroplopende bedrijven en als ook de overheid haar beleid verduurzaamt. Dit uit zich onder meer in co-creatie en samenwerking met andere duurzame koplopers in het DPK-netwerk en de leercommunity C2C, lidmaatschap van MVO-Nederland en de normcommissie ISO 26000 en participatie in het ICSE te Eindhoven. Ook is Ahrend mede-oprichter van de belangenorganisatie van ondernemers De Groene Zaak, die in Nederland de versnelling van duurzaamheid tracht te bevorderen.

› Kerncijfers MVO	2009	2008
Ziekteverzuim	5,4%	5,5%
Broeikasgas (ton CO ₂)	2,725	3,304
WATERVERBRUIK (1.000 m ³)	19,044	53,944
Oplosmiddelen (ton)	5,8	12,6

People

Betekenisvol en productief werk kunnen uitvoeren is een essentieel onderdeel van het menselijk bestaan. Met ingang van 2010 zal Ahrend zich bij het formuleren en implementeren van haar HR-beleid laten leiden door de nieuwe richtlijn ISO 26000. Binnen deze richtlijn behoren arbeidsomstandigheden tot de kern van de bedrijfsvoering.

ISO 26000 en Ahrend HR-beleid

Sinds begin 2010 is Ahrend bezig met de implementatie van ISO 26000, de wereldwijde richtlijn voor Duurzame Ontwikkeling en Maatschappelijke Verantwoordelijkheid van Organisaties. Eén van de zeven ISO 26000 MVO-kernthema's is 'Werkomstandigheden'. Dit thema is direct gerelateerd aan het HR-beleid van Ahrend. Met betrekking tot het thema werkomstandigheden zijn onderstaande onderwerpen onder de loep genomen:

Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen

Rechten van de mens

De basis voor het beleid van Ahrend wordt gevormd door de Verklaring van de Verenigde Naties over Mensenrechten, de Conventies van de ILO en het Global Compact van de Verenigde Naties.

Voor Ahrend betekent 'People' allereerst het onderschrijven van de Universele Rechten van de Mens. Daarmee biedt Ahrend ieder individu gelijke rechten. Deze gelijke rechten omvatten onder andere het recht op veiligheid van producten en werkplekken, het recht op privacy, het recht op billijke beloning en de plicht die wij onszelf opleggen tot integer handelen.

Respect voor de medemens wordt bij Ahrend tot uiting gebracht in openheid en heldere communicatie met mensen die direct betrokken zijn bij de onderneming, zoals klanten, medewerkers, omwonenden, aandeelhouders en leveranciers. Ahrend wijst onethisch handelen af, zoals kinderarbeid, dwangarbeid en overig misbruik van mens en dier als arbeidskrachten.

Diversiteit

Ahrend houdt rekening met de eigen aard van de individuele medewerker en van groepen van medewerkers, uiteraard voor zover de algemene arbeidsvoorwaarden, werkstructuren en organisatievormen daartoe mogelijkheden bieden. Wij willen een afspiegeling zijn van de samenleving. Ahrend streeft ernaar elke vorm van discriminatie, ongewenst gedrag en intimidatie te vermijden. Ahrend heeft geen specifieke programma's om diversiteit extra te stimuleren; zij is van mening dat zij door een natuurlijk proces een mate van diversiteit ontwikkelt die past bij de organisatie en het aanbod op de arbeidsmarkt. Ahrend is steeds bereid voor specifieke doelgroepen, zoals mensen met een handicap of langdurig werklozen, speciale voorzieningen in te regelen.

Arbeidsomstandigheden en sociale zekerheid

Ahrend creëert voor haar klanten en medewerkers duurzame, ergonomische en kwalitatief hoogwaardige werkomgevingen. Ahrend biedt hun de faciliteiten die nodig zijn om optimaal te kunnen presteren. Ahrend wil een aantrekkelijke, 'preferred' werkgever zijn voor haar (potentiële) medewerkers. De cultuur binnen Ahrend is 'no nonsense' en resultaatgericht. Eigen initiatief en een proactieve houding worden gestimuleerd.

Sociale dialoog

Ahrend bevordert het goed functioneren van het intern vertegenwoordigend overleg, rekening houdend met geldende wetgeving (in het bijzonder de Wet op de ondernemingsraden) en maatschappelijke ontwikkelingen. Ondernemingsraden worden in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken bij de beleidsontwikkeling. Naast deze collectieve vormen van overleg kunnen medewerkers binnen hun eigen werkomgeving invloed uitoefenen op het besluitvormingsproces, door middel van werkoverleg. Voorts heeft iedere medewerker het recht ten minste eenmaal per jaar een functioneringsgesprek te hebben met zijn leidinggevende. Zodra er ontwikkelingen zijn die belangrijk zijn voor de gehele onderneming, worden hierover bijeenkomsten georganiseerd. Periodiek worden onze medewerkers op de hoogte gehouden van nieuws binnen de organisatie door middel van communicatie-instrumenten zoals ons personeelsblad *Ahrend 4 Ahrend* en berichten op het zogenoemde Atrium (intranet).

Gezondheid en veiligheid op het werk**Gezondheid en veiligheid**

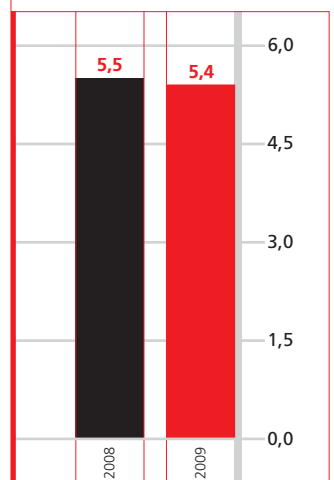
Maatregelen die gericht zijn op het creëren van een veilige en gezonde werkomgeving en arbeidsomstandigheden worden per bedrijfs onderdeel geregeld. De eisen die hieraan worden gesteld, zijn complexer voor een productieomgeving dan voor een verkooporganisatie. Ahrend voert diverse programma's, gericht op opleiding, training, advies, preventie en risicobeheersing.

Ziekteverzuim en gezondheidsmanagement

Ahrend streeft ernaar de inzetbaarheid van haar medewerkers op een zo hoog mogelijk niveau te krijgen. Ahrend beschikt over medisch personeel en ontplooit activiteiten gericht op de geestelijke en lichamelijke gezondheid. Ahrend onderhoudt contacten met arbo-organisaties, organisaties op het gebied van bedrijfsmaatschappelijk werk en fysiotherapeuten.

Daarnaast ontplooi wij activiteiten op het gebied van gezondheidsmanagement. In 2009 zijn belangrijke stappen gezet om de algemene conditie en fitheid van onze medewerkers te bevorderen. Hiertoe zijn in 2009 tests afgenomen. In 2010 krijgt dit een vervolg met een programma dat gericht is op gezondheidsbevordering.

Ziekteverzuim (%)

GRI
4.4

Menselijke/persoonlijke ontwikkeling en opleiding op het werk**Opleiding en training**

Met gerichte opleidings- en trainingsprogramma's worden de inzetbaarheid en motivatie van onze medewerkers verbeterd. Het opleidingsaanbod van Ahrend wordt zo veel mogelijk afgestemd op de talenten en interessegebieden van de medewerker en de behoeften van de organisatie. Het is een verantwoordelijkheid van management en medewerkers om de employabiliteit te bespreken en gerichte acties te ondernemen.

Management Development

In het afgelopen jaar zijn met diverse 'young potentials' gesprekken gevoerd over opleidings- en carrièremogelijkheden binnen Ahrend. Voorbereidingen zijn getroffen om specifieke programma's te gaan aanbieden aan deze young potentials. In 2009 hebben wij stappen gezet om tevens een algemeen-managementtrainingsprogramma op te starten. Hierin zullen in 2010 vaardigheden en kennis op het gebied van management worden aangeboden.

Overige beleidspunten 'people'**Gedragcode en privacy**

De kracht van Ahrend wordt gevormd door haar medewerkers en de wijze waarop zij met elkaar, klanten, leveranciers en overige stakeholders omgaan. Ahrend hecht waarde aan correcte omgangsvormen binnen en buiten haar organisatie. In een gedragscode is vastgelegd hoe medewerkers zich dienen te gedragen en welke grenzen er worden gesteld aan hun zakelijk handelen. Deze code en onze klokkenluidersregeling zijn overkoepelend aan bestaande regelingen. Alle activiteiten van Ahrend voldoen voorts aan de privacywetgeving.

Klachtenafhandeling

Ahrend biedt externe belanghebbenden, waaronder klanten, de mogelijkheid klachten kenbaar te maken. Van klachten wordt rapport opgemaakt conform NEN/ISO 10002:2004. Er zijn twee klachtenafhandelingsprocedures van toepassing. Eén procedure (PRO-334) omvat product- en procesklachten; de andere (PRO-530) betreft klachten en verbetervoorstellen die leiden tot corrigerende en preventieve maatregelen in onze Kwaliteits-, Arbo- en Milieusystemen (KAM). Onze productiebedrijven APZ en APS zijn zowel ISO 9001- als ISO 14001-gecertificeerd. In ons KAM-managementsysteem staan de procedures rondom klachtenafhandeling gedetailleerd beschreven. Klachten worden afgehandeld volgens de beschreven procedure Nazorg verlenen, onderdeel van het kwaliteitshandboek ISO 9001. Ieder halfjaar worden wij door Lloyd's geaudit op ISO 9001.

Leveranciers/keten

Het inkoopbeleid van Ahrend is erop gericht de keten waarin zij opereert te verduurzamen. Daarom stelt Ahrend hoge eisen op het gebied van duurzaamheid aan haar leveran-

Ahrend 160

ciers. Ahrend inventariseert de inspanningen van haar belangrijkste leveranciers op sociaal en ecologisch gebied door middel van een vragenlijst. Vanwege het grote aantal leveranciers van Ahrend is een start gemaakt met de leveranciers van onze grondstoffen en halffabrikaten die 80% van onze inkoop bepalen. Deze leveranciers bevinden zich in de Europese Unie. Zodra Ahrend zicht heeft op de inspanningen van haar leveranciers, zet zij samen met hen een verbeterprogramma op. De uitrol zal in 2011 worden gestart.

Ahrend wil samen met haar leveranciers de producten en diensten in de waardeketen verduurzamen. Vanuit de MVO-ambitie van Ahrend vinden we het belangrijk dat ook onze leveranciers (gaan) voldoen aan bepaalde sociale en ecologische minimumvereisten. Naast prijs, kwaliteit en levertijd zijn sociale en ecologische criteria belangrijk voor Ahrend.

Belangrijke uitgangspunten voor het inkoopbeleid van Ahrend zijn de Verklaring van de Verenigde Naties over Mensenrechten, de Conventies van de ILO (Fundamentele rechten van de werknemer) en de MVO-principes van ISO 26000. Hiermee worden tevens de principes van Global Compact van de Verenigde Naties ondersteund.

Voorts vormen de milieudoelstellingen van Ahrend tot 2020 een belangrijke motivatie om samen met leveranciers kringlopen te sluiten en CO₂-neutraal te produceren.

Met haar 'product related' leveranciers gaat Ahrend bij voorkeur een intensieve samenwerking en langdurige relatie aan om de gezamenlijke MVO-performance naar een hoger niveau te tillen. De afdeling Inkoop van Ahrend streeft een continue verbetering van de inkoopstructuren en -processen na om te komen tot kortere doorlooptijden en een hogere winstgevendheid, met de focus op verduurzaming van producten, componenten en diensten.

Ook op het internationale vlak wil Ahrend de samenwerking met leveranciers stimuleren om duurzaamheid te bevorderen en internationale ketens te verduurzamen.

Inkoop werkt intern nauw samen met Design en Productie en adviseert waar mogelijk over nieuwe duurzame alternatieven. Het stimuleren van duurzame innovaties bij haar leveranciers leidt niet zelden tot pilotprojecten waarbij ook klanten en architectenbureaus worden betrokken. Daarnaast organiseert Ahrend jaarlijks met haar belangrijkste leveranciers bijeenkomsten voor kennisdeling op het gebied van duurzame innovaties.

Ahrend doet op een eerlijke manier zaken met haar leveranciers. Omkoping en corruptie zijn uitgesloten. Ahrend is transparant over productspecificaties en gevolgen voor mensen, milieu en samenleving.

Ahrend wil met haar MVO-beleid het inkoopvakgebied in Nederland beïnvloeden en collega-inkopers verbonden aan de NEVI (Nederlandse Vereniging voor Inkoopmanagement) stimuleren en informeren op het gebied van duurzame mogelijkheden.

Voor onze klanten betekent onze focus op 'people':

Humanising_Spaces

Ahrend heeft in 2009 'Humanising_Spaces' gekozen als nieuwe pay-off ('slogan'). Dit betekent dat wij nog nadrukkelijker dan voorheen de mens – en samenwerking tussen mensen – centraal stellen bij onze inrichtingsoplossingen, het ontwerpen van onze producten en het bevorderen van productiviteit en werkplezier. In het verlengde hiervan ligt het begrip Co_Create: samen met klanten en andere partners samen nieuwe producten en inrichtingsconcepten ontwikkelen en de innovatie verdiepen en versnellen.

Ergonomie

In Nederland gelden de hoogste standaarden op het gebied van ergonomie. Ahrend biedt producten aan die voldoen aan deze strenge eisen. Wij bieden gebruikers van Ahrendstoelen bijvoorbeeld de mogelijkheid gedurende de gehele gebruiksperiode verzekerd te zijn van een optimale instelling van het meubilair en ondersteuning van het lichaam. Hiermee worden functionaliteit en comfort van het meubilair langdurig gewaarborgd. Ahrend laat onafhankelijk de gebruikerstevredenheid meten en geeft op grond van deze totaalaanpak een zitgarantie af van drie jaar (ook bij wisseling van personele bezetting).

Welzijn

Mensen voelen zich prettig en zijn productief in een duurzame en mooie werkomgeving die hen optimaal faciliteert. Centraal in de inrichtingsfilosofie van Ahrend staat het begrip welzijn. Welzijn op het werk bevordert de productiviteit en vermindert het ziekteverzuim, en is volgens Ahrend opgebouwd uit de aspecten gezondheid (ergonomie, materialen), ruimte (flexibiliteit, vrijheid, connectiviteit), ambiance (licht, design, creativiteit) en veiligheid.

Culturele waarden

Wij hebben in 2009 drie culturele waarden geformuleerd die onderscheidend zijn voor Ahrend. Innovatief, servicegericht en ondernemend gedrag zijn de sleutelfactoren die de waardering van onze klanten en daarmee het toekomstig succes van Ahrend bepalen. Wij stellen ons ten doel ervoor te zorgen dat deze culturele waarden in 2010 en daarna 'landen' in de Ahrend-organisatie en dat ernaar wordt gehandeld, opdat onze klanten daarvan optimaal voordeel ondervinden.

Innovatief

- De echte klantvraag (de 'vraag achter de vraag') begrijpen en een integrale oplossing bieden.
- Leren van andere partijen die weten hoe je unieke, betekenisvolle ervaringen creëert.
- In staat zijn een eigen visie te ontwikkelen op nieuwe werkomgevingen.

Servicegericht

- › Het vermogen om een bijdrage te leveren aan de businesspropositie van de klant.
- › Vertrekken vanuit de interactie tussen de klant en diens klant.
- › Bruggen bouwen: de klant in contact brengen en verbinden met andere vooruitstrevende partijen.

Ondernemend

- › Proactief denken en doen, vanuit intrapreneurschap.
- › Het faciliteren van de (groei)ambitie van de klant.

› **Planet**

Ahrend heeft twee productiefaciliteiten in Nederland. Ahrend Productiebedrijf Sint-Oedenrode ontwerpt en produceert tafels, bureaus, laden en kasten. Ahrend Productiebedrijf Zwanenburg ontwerpt en produceert bureau-, vergader- en bezoekersstoelen, scheidingswanden, tafelbladen en schoolmeubilair. Producten worden sinds 1994 volgens het ecodesignconcept ontworpen en geproduceerd.

Op het gebied van integrale milieuzorg behoort Ahrend al sinds begin jaren negentig tot de voorlopers binnen de bedrijfstak.

Sinds 2008 zijn wij bezig onze bedrijfsvoering in te richten volgens de cradle-to-cradle-filosofie. Ahrend wil in 2020 CO₂-neutraal produceren en de kringlopen gesloten hebben. Verder stellen wij ons ten doel te blijven opereren volgens onze gecertificeerde systemen (ISO 9001, ISO 14001, EMAS, FSC en PEFC nr. 808416), procesverbeteringen te continueren en voort te bouwen op ecodesign (sinds 1994). Tot slot geven onze productiebedrijven sinds 1992 milieujaarverslagen uit. Daarin wordt gedetailleerd verslag gedaan van onze progressie op dit terrein. Deze milieujaarverslagen zijn te vinden op www.ahrend.com/mvo-planet – milieujaarverslagen.

Milieuspeerpunten Ahrend

1. Ahrend richt bedrijfsprocessen in volgens 'cradle to cradle'; gesloten biologische en technische kringlopen in 2020.
2. Next Life: levensduurverlenging en volgend leven voor bestaand meubilair.
3. CO₂-neutraal produceren in 2020.
4. Ahrend Facility Care & Consultancy: advies en dienstverlening ten behoeve van een duurzaam interieur.
5. Implementatie en participatie in normcommissie ISO 26000, duurzaam inkopen, ISO 9001, ISO 14001, EMAS, FSC, PEFC, LEED.
6. Ecodesign (sinds 1994), Ecobase, LEAN, MJA, milieuverlagen (sinds 1992).

Cradle to cradle (C2C) / sluiten van de kringlopen (speerpunt 1)

Sinds 2008 zijn wij bezig onze bedrijfsvoering in te richten volgens de cradle-to-cradle-filosofie. Deze filosofie gaat uit van productietechnieken waarbij geen afval wordt gestort of verbrand. Materialen en producten moeten namelijk ofwel (in de biosfeer) verteren of als voedsel dienen, een nieuw leven krijgen of (in de technosfeer) als grondstof dienen voor een nieuw product. Volgens dit principe wil Ahrend in 2020 de kringlopen gesloten hebben en CO₂-neutraal produceren.

In 2010 zullen naar verwachting de eerste C2C-certificaten worden toegekend aan Ahrend-producten. Om in aanmerking te komen voor deze certificaten moeten producten voldoen aan zeer strenge eisen op het gebied van materiaalkeuze, demontage, productiewijze en hergebruik.

Samen met adviesbureau EPEA hebben wij alle toegepaste materialen geïnventariseerd en beoordeeld op duurzaamheid. Op grond van deze analyse hebben wij de gehele keten (niet alleen eerstelijnsleveranciers, maar ook tweede- en derdelijnsleveranciers) benaderd om het grondstofgebruik te specificeren en te controleren op gezonde en veilige materiaalkeuzes. De leveranciers hebben C2C-informatie, invulformulieren en doelstellingen van Ahrend ontvangen. EPEA evalueert de binnengekomen gegevens, met als doel processen te optimaliseren, bewustwording ten aanzien van duurzaamheid in de keten te stimuleren en te komen tot een optimale materiaalketen.

Levensduurverlenging met Ahrend Next Life (speerpunt 2)

Vanuit het oogpunt van duurzaamheid en klanttevredenheid is het raadzaam de levensduur van kasten, tafels en stoelen zo mogelijk te verlengen. Met Next Life wordt klanten van Ahrend die mogelijkheid geboden. Next Life is in 2009 zowel in Nederland als daarbuiten succesvol toegepast, zowel in de profitsector als bij de overheid.

Next Life omvat de volgende mogelijkheden:

**GRI
PR1
EN26**

- > Re_fresh (opfrissen): het diepreinigen van stoelen, tafels en kasten.
- > Re_fit: het herstofferen van stoelen of het aanbrengen van een geheel nieuwe rug en zitting; het vervangen van de armleggers, de kruisvoet of andere onderdelen; het ontlakken en opnieuw lakken van kasten, het vervangen van kastdeuren. Voor het milieuverantwoord ontlakken van kasten heeft Ahrend in 2009 een ontlakstraat in gebruik genomen. Ook tafels kunnen worden gerevitaliseerd, bijvoorbeeld door een nieuw tafelblad, een nieuw onderstel of het toevoegen van hoogte-instelbaarheid.
- > Re_turn (teruggeven): Re_use (een op een hergebruik van product of onderdelen) of Re_cycle (producten worden opgehaald en gedemonteerd, de materialen hergebruikt). Samen met afvaldienstverlener Van Gansewinkel Groep hebben wij onderzocht hoe de recyclebaarheid en demontage van kantoorstoelen konden worden verbeterd. Eén van de bevindingen was dat lijmresten het scheiden van de onderdelen bemoeilijkten. Direct gevolg van deze constatering was dat wij sinds begin 2010 stoelbekleding niet meer lijmen.

GRI
EN5
EN16
EN29**CO₂-neutraal produceren in 2020 (speerpunt 3)**

CO₂ ontstaat bij verschillende processen; bij Ahrend in hoofdzaak als gevolg van de verbranding van aardgas. In de afgelopen jaren heeft Ahrend structureel de CO₂-emissies gereduceerd. In 2008 wonnen wij hiervoor de Europese EMAS Award. Bij onze productie is in 2009 een reductie bereikt van 70% (6.525 ton CO₂) ten opzichte van referentiejaar 2000. Daarnaast heeft Ahrend in 2009 voor 9.798 ton CO₂ gecompenseerd ter neutralisatie van het wagenpark, door middel van duurzame projecten van de Climate Neutral Group.

Ahrend reduceert al jaren actief haar energieverbruik door aanpak bij de bron. In het kader van CO₂-reductie is er in 2009/2010 een tiental warmtepompen geïnstalleerd om de energie die vrijkomt bij (koel)processen te kunnen (her)gebruiken bij (verwarmings)processen. Omdat tijdens sommige processen bij de productie van Ahrend-meubilair moet worden gekoeld en anderzijds juist moet worden verwarmd, kunnen we met deze warmtepompen de energie efficiënter inzetten.

Het resultaat per jaar is:

- CO₂-reductie met 139.000 kg (8%);
- reductie van het gasverbruik met 70.000 m³ (9%);
- reductie van het koelwaterverbruik met 8.000 m³ (14%).

Broeikasgassen zoals CO₂ zijn het gevolg van het energieverbruik van Ahrend (gas en elektra). De sterke daling die te zien is in de grafiek is onder meer te danken aan het gebruik van groene stroom en de invoering van SCADA. Transport is hierin niet opgenomen.

SCADA (speerpunten 3 en 6)

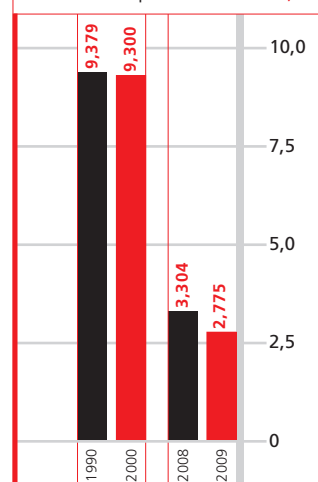
SCADA (Supervisory Control And Data Acquisition) wordt gebruikt voor de bediening en visualisering van processen, waardoor wij een nog gedetailleerder inzicht hebben gekregen in de exacte werking van deelproductieprocessen en de relaties ertussen. Beter begrip van de processen heeft geleid tot een besparing op het elektriciteitsverbruik van meer dan 10%.

MJAOI (speerpunt 7)

De MeerJarenAfspraak energie-efficiency Overige Industrie (MJAOI) is een overeenkomst tussen de overheid en een aantal individuele bedrijven zoals de Ahrend-productiebedrijven om de energie-efficiency te verbeteren. Doel is met name de uitstoot van CO₂ drastisch te verminderen.

Deze afspraken zijn ondertekend door deelnemende ondernemingen, waaronder de Ahrend-productiebedrijven, het Ministerie van Economische Zaken en Agentschap NL (waarin het vroegere SenterNovem is opgegaan). De jongste versie van deze afspraken, MJA 3, behelst een jaarlijkse verbetering van de energie-efficiency met 2% tot het jaar 2020.

Broeikasgasuitstoot CO₂ (1.000 ton)
Verschil ten opzichte van 1990: 70,4%

GRI
EN5**MJA2 (speerpunt 3)**

In 2009 is MJA2 (2005-2008) afgerond voor de deelnemers van de 'MJA overige industrie'. De totale energie-efficiencyverbeteringen bij de 36 deelnemende bedrijven ten opzichte van 1998 zijn door SenterNovem gebenchmarkt. Ahrend scoorde hierin een uitstekende derde plaats.

Ahrend Facility Care en Consultancy (speerpunt 4)

Dienstverlening speelt zich af rond de zogenoemde Ahrend Interior Life Cycle (interieurlevenscyclus). In alle stadia van deze cyclus – van ontwerp en advies via levering en montage tot recycling – levert Ahrend diensten, waaronder bijvoorbeeld verantwoord kabelmanagement, interne en externe verhuisservice, montage en onderhoud.

Duurzaam inrichten (speerpunt 4)

De kern van duurzaam inrichten is dat Ahrend opdrachtgevers bewust maakt van het feit dat zij, wanneer zij minder vierkante meters benutten, minder wanden, plafonds, vloerbedekking, meubilair, verlichting, energie en facilitaire dienstverlening (bijvoorbeeld schoonmaak) nodig hebben en dus structureel aanzienlijk zullen besparen op hun exploitatiekosten. Wij hebben de kosten, het energieverbruik en de milieubelasting van vier concrete inrichtingsconcepten (cellenkantoor, landschapskantoor, combikantoor en flexkantoor) integraal gemeten en berekend. Deze inzichten hebben ertoe geleid dat Ahrend duurzame inrichtingsconcepten aanbiedt met een efficiënter gebruik van vierkante meters. Naast deze kantoorconcepten heeft Ahrend tevens verschillende vormen van inrichten van onderwijsgebouwen en gebouwen in de zorgsector onderzocht.

Implementatie van ISO 26000 (speerpunt 5)

De nieuwe wereldwijde standaard voor Maatschappelijke Verantwoordelijkheid van Organisaties is genaamd ISO 26000, Guidance on Social Responsibility. Ahrend is actief lid van de ISO 26000-normcommissie van NEN. Het MVO-beleid van Ahrend wordt volledig gestructureerd volgens de ISO 26000-richtlijn. Tevens worden de implementatiepraktijken van ISO 26000 toegepast binnen de processen van de gehele Ahrend-organisatie. Op milieugebied is een aansluiting gemaakt van ISO 14001 op de ISO 26000-standaard, inzake relevantie en significantie van alle milieuaspecten. De sterke milieupformance van Ahrend wordt op deze wijze gebundeld met de kracht van het ISO 26000-raamwerk. Internationaal implementatie-expert van ISO 26000, Hans Kröder, begeleidt de implementatie.

In de praktijk heeft de toepassing van ISO 26000 onder meer gevolgen voor de wijze waarop sturing en beheersing plaatsvinden:

- › doelstellingen worden geconcretiseerd en vastgesteld;
- › randvoorwaarden (waaronder het beschikbaar stellen van middelen om de doelen te bereiken) worden gedetailleerd beschreven;

- › een actieplan met de gekozen maatregelen wordt gemaakt en ten uitvoer gebracht;
- › de bereikte resultaten worden geëvalueerd;
- › doelstellingen worden waar nodig bijgesteld.

Certificaten en procesverbeteringen (speerpunt 5)

Ahrend spant zich in om de impact die zij heeft op mens en omgeving zo veel mogelijk te beperken. Daarbij maken wij gebruik van gecertificeerde KAM-managementsystemen (Kwaliteit, Arbo en Milieu) zoals ISO 14001 en ISO 9001. Ahrend wil haar invloed op de mogelijke klimaatverandering beperken, onder meer door betere energie-efficiency, groene stroom en de zogenoemde MeerJarenAfspraken (MJA). Bovendien hebben wij reeds bewijsbare resultaten geboekt op het gebied van reductie van het gebruik van oplosmiddelen, het terugnemen van ons verpakkingsmateriaal bij klanten, het verminderen van het aantal vervoersbewegingen en het beperken van het watergebruik.

EMAS (speerpunt 5)

EMAS staat voor European Eco Management and Audit Scheme. Het is een managementinstrument voor ondernemingen en organisaties om hun milieuprestaties te evalueren, rapporteren en verbeteren. EMAS is ontworpen om proactieve organisaties in kaart te brengen en te belonen die verder gaan dan de milieuwetten voorschrijven, door voortdurend de manier waarop zij omgaan met het milieu te verbeteren.

FSC en PEFC (speerpunt 5)

Om producten met duurzaam hout te kunnen aanbieden is Ahrend FSC- en PEFC-gecertificeerd in de FSC- en PEFC-handelsketen 'Chain of Custody' (CoC). Het voornaamste doel van FSC- en PEFC-CoC-certificering is te verzekeren dat het FSC- en PEFC-gecertificeerde houtmateriaal wordt gevolgd in de gehele productieketen. Op deze manier kunnen onze klanten een keuze maken voor FSC- en PEFC-gecertificeerde Ahrend-producten, in de wetenschap dat het materiaal uit duurzaam beheerde bossen komt en de herkomst is gecontroleerd. Ahrend heeft het FSC-certificaat in 2008 behaald en het PEFC-certificaat in 2009. Beide zijn uitgegeven met het unieke nummer CU-COC-808416.

LEED Gold (Dubai) (speerpunt 5)

De showroom in Dubai die wij samen met onze partner Summertown exploiteren, voldoet aan strenge eisen op het gebied van LEED (Leadership in Energy and Environmental Design). LEED, het strenge Amerikaanse Green Building Rating System, houdt in dat er uitstekende prestaties zijn op het gebied van water- en energieverbruik, afvalmanagement en de toepassing van recyclebare materialen. Onze showroom is daarmee het meest duurzame gebouw van Dubai.

Lean = green (speerpunt 6)

Lean ('slank') is erop gericht de hoeveelheid niet-waardetoevoegende activiteiten in processen te verminderen met als doel de kwaliteit en productiesnelheid te verhogen en kosten te verlagen. Met 'Lean' produceert een bedrijf zowel duurzamer als efficiënter. Bij een efficiënter productieproces wordt minder energie verbruikt en worden minder materialen toegepast per geproduceerde eenheid. Vanuit duurzaamheidsoogpunt betekent minder verspilling lagere emissies, minder afval, minder verbruik van verpakkingsmaterialen en water. Het reduceren van deze verspillingen resulteert tevens in reductie van zowel directe als indirecte kosten. Voorbeelden van Lean-procesverbeteringen die in 2009 bij Ahrend hebben geleid tot lagere kosten en minder milieubelasting:

- investeringen in flexibel puntlassen (geen omsteltijden voor klantspecifieke oplossingen en maatwerk);
- verhoging van de ophangdichtheid van deuren: minder lak, minder bedrijfstijd, minder energie;
- van twee lakbakken naar één in het elektroforeseproces; beter doseerbaar proces door betere sturing leidt tot hogere productiviteit, minder uitval, meer efficiency en minder uitbesteed werk;
- betere kwaliteit met minder mensen aan de productielijnen;
- door Lean als rode draad in de organisatie in te bedden krijgt het continu verbeteren een nog structurelere rol. Het uitdagen van medewerkers en management stimuleert en geeft voldoening.

Ecodesign (speerpunt 6)

In 1994 werd de Ahrend 220-bureaustoel op de markt gebracht. Dit was het eerste product dat volgens ecodesignprincipes was ontworpen en geproduceerd. Ecodesign wil zeggen dat je al in de ontwerpfase rekening houdt met de mogelijkheid om het product (of onderdelen daarvan) na het afdanken te hergebruiken.

De productlevenscyclus bestaat uit meerdere fasen. In elke fase van de levensloop kan minder energie en materiaal worden gebruikt, kunnen minder afval en emissies worden gecreëerd en producten en materialen worden hergebruikt. Wij zien ecodesign als een logische stap om de milieubelasting van producten te beheersen en waar mogelijk te verminderen. In onze processen maken wij zo min mogelijk gebruik van niet-hernieuwbare grondstoffen en zo veel mogelijk van gerecycled materiaal.

Ahrend 314

GRI
EN8

Waterverbruik

Voor onze productieprocessen maken we gebruik van grondwater. In 2008 is er veel geïnvesteerd om het waterverbruik in onze processen (koelwater, was- en spoelwater) verder terug te dringen. Het uiteindelijke resultaat hiervan is dat er in 2009 ten opzichte van 2008 34.900 m³ (65%) minder grondwater is verbruikt (zie grafiek). Voor 2010 wordt een verdere reductie verwacht.

Ecobase (speerpunt 6)

De Ecobase maakt de milieuscore van een product vergelijkbaar. De milieueffecten worden onder andere gemeten op het gebied van energieverbruik, CO₂-uitstoot, verzuring en toxiciteit. In de Ecobase wordt een vertaling gemaakt van deze technische begrippen naar dagelijkse situaties, zoals het aantal gereden kilometers of het aantal dagen gasverbruik van een gemiddeld Nederlands gezin. Zo kan Ahrend voor de klant inzichtelijk maken wat de milieubelasting is en hoe deze kan worden verminderd. De nieuwe versie *Ecobase 2.0* maakt de milieubelasting inzichtelijk voor elke afzonderlijke component van een product. Daarmee is het instrument tevens uitstekend bruikbaar voor actieve toepassing bij productontwikkeling alsmede voor analytische doeleinden.

Milieujaarverslagen (speerpunt 6)

Sinds 1992 geeft Ahrend milieuverslagen uit voor beide Nederlandse productievestigingen. Hiervoor verwijzen wij naar onze website, www.ahrend.com/mvo.

Concrete resultaten overige milieu-initiatieven

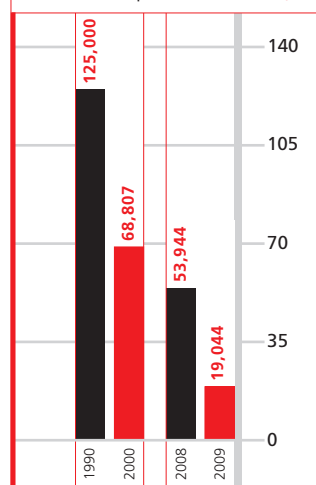
Duurzaam Inkopen 2.0 / selectie leveranciers

Met de notitie *Duurzaam Inkopen 2.0* heeft Ahrend het overheidsinitiatief om duurzaam inkopen verplicht te stellen voor de overheid, een ambitieus vervolg gegeven. Deze notitie, die aan minister Cramer van VROM is aangeboden, is een handleiding hoe organisaties effectief MVO-criteria kunnen opstellen om leveranciers te selecteren.

MVO-ambassadeurs

Teneinde MVO in alle geledingen van de Ahrend-organisatie op de kaart te zetten, hebben wij veertig MVO-ambassadeurs benoemd. Zij kwamen gedurende 2009 diverse malen bijeen om ideeën uit te wisselen, voortgang en resultaten te bespreken. Ook worden er kaderbijeenkomsten georganiseerd. Deze zijn gericht op uitwisseling van kennis tussen management en kader en het stimuleren van elkaar om MVO-aspecten in de eigen werkomgeving in daden om te zetten.

Waterverbruik (1.000 m³)
Verschil ten opzichte van 1990: 84,8%

High Tech Industry 2030

De exercitie 'High Tech Industry 2030' is een gezamenlijk initiatief van een vijftal ondernemingen (Panalytical, Nedcar, FEI Company, Océ en Ahrend) die nieuwe kansen zien in duurzaamheid. Onder begeleiding van adviesbureau Berenschot hebben wij het antwoord gezocht op de vraag in hoeverre energie- en materiaalgebruik de komende jaren de ketens gaat beïnvloeden, wat dit gaat betekenen voor producenten en toeleveranciers en welke technologie hiervoor moet worden ontwikkeld. Centraal hierbij staan samenwerking en co-creation, zowel binnen als buiten de keten. Met de opgedane kennis proberen we de innovatiesnelheid voor deze industrietak te verhogen.

Samenstellingsetiketten op alle producten

In 2009 zijn voor alle Ahrend-producten samenstellingsetiketten gemaakt. Alle toegepaste materialen, hun absolute en relatieve gewicht in het totaal zijn nu alle goed gedocumenteerd en in één oogopslag helder voor de duurzame inkoper.

Netwerken en co-creation

De kern van netwerken is in contact blijven met markt en samenleving, of dat nu klanten zijn, overheden, medewerkers, leveranciers of andere stakeholders. Co-creation is samen met partners nadenken over alternatieve, minder milieubelastende materialen en processen. Voorbeelden hiervan zijn vormen van samenwerking met Desso, Van Ganswinkel, Mosa en tal van overheden op diverse MVO-thema's. Samen met deze partners hebben wij in 2009 cradle-to-cradle-café's georganiseerd en op die manier overheden en het bedrijfsleven geïnformeerd over wat een C2C-interieur inhoudt. Tevens is een C2C-leercommunity in het leven geroepen onder leiding van Agentschap NL, waarin het vroegere SenterNovem is opgegaan. Daarin diepen koplopers op C2C-gebied diverse thema's verder uit. Ook trachten zij barrières waar bedrijven tegenaan lopen in hun streven naar een duurzame bedrijfsvoering, uit de weg te ruimen.

GRI
EN20

Luchtemissie

Productiebedrijven stoten veelal diverse soorten afvalgassen uit, zoals vluchtige organische stoffen. Wij hebben de hoeveelheden afvalgassen drastisch gereduceerd ten opzichte van referentiejaar 2000. Technische details zijn beschikbaar in de milieujarverslagen van onze productiebedrijven.

De reducties in vluchtige organische stoffen (VOS) zijn te danken aan minder gebruik van poederlakken, hoofdzakelijk door de lagere productievolumes in 2009 ten opzichte van 2008. Zie ook de grafieken.

Verpakkingen

Om producten te beschermen tijdens het transport, worden zij verpakt. Ahrend rapporteert (conform het Besluit Verpakkingen, Papier en Karton) de hoeveelheid verpakkingen die het jaarlijks importeert en op de Nederlandse markt afzet. Deze rapportage vindt plaats in het kader van deelname aan de stichting Bedrijfsverpakkingen Nederland (BVNL). Verpakkingsmateriaal wordt door Ahrend teruggenomen. Door minimaal te verpakken en meermaals te gebruiken verpakkingsmateriaal toe te passen, wordt het verbruik daarvan zo veel mogelijk beperkt.

Ahrend streeft naar de reductie van de hoeveelheid verpakkingen, gebruik van minder milieubelastende materialen en recycling en hergebruik van verpakkingen. In 2009 is polystyreen als verpakkingsmateriaal bij Ahrend Productiebedrijf Sint-Oedenrode vervangen door alternatieven van karton.

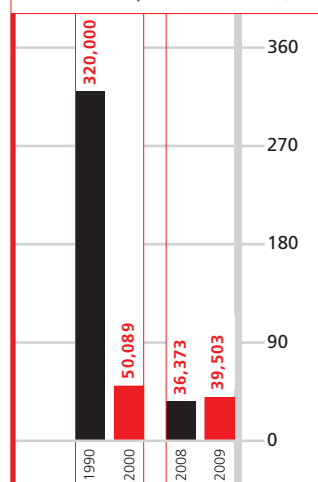
Afvalmanagement

Ahrend voert het afvalmanagement gedegen uit. Niet alleen in het scheiden van afval door medewerkers van Ahrend of van Van Gansewinkel die op de locaties gedetacheerd zijn, maar ook door samen met onze afvaldienstverlener te kijken waar verbeteringen te halen zijn. Zo heeft er in 2009 een Six Sigma-project gelopen. Daarbij zijn op basis van gegevens uit onze registraties onze verpakkingen anders ontworpen. Daardoor kunnen zij nog langer in de keten blijven.

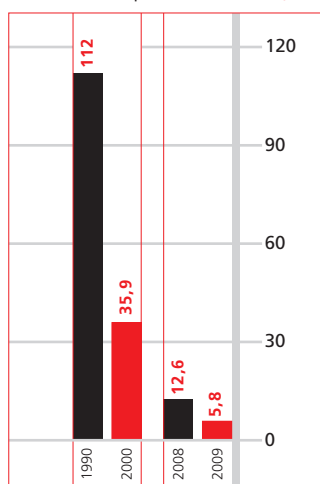
Gevaarlijk afval

De grootste reductie in gevaarlijk afval is met name het gevolg van het vervangen van conventionele lakken door poederlakken. Tussen 2008 en 2009 is de verandering veroorzaakt door de verbeteringen bij de naspelzones (cascadespoeling) van de elektroforeselakstraat, waardoor in het proces meer lak kan worden teruggewonnen en er dus ook minder lakslib ontstaat. De afvalstroom die is toegenomen, is het water verontreinigd met olie (CA2/007802). Deze toename is veroorzaakt door een projectmatige schoonmaak van het olie-/wateropvangbassin en projectmatige afval van lijm.

Gevaarlijk afval (1.000 kg)
Verskil ten opzichte van 1990: 87,6%

Oplosmiddelenuitstoot (ton)
Verschil ten opzichte van 1990: 94,8%

Schadelijke stoffen

Ahrend wil stoffen die schadelijk kunnen zijn voor mens of milieu geheel verbannen uit het productieproces en heeft daartoe een 'zwarte lijst' opgesteld. Wij informeren onze leveranciers over deze lijst en eisen van hen dat zij de toepassing van deze schadelijke stoffen stoppen.

Uitgangspunten voor ontwerp

Ahrend-kantoormeubilair:

- > is duurzaam en demontabel;
- > kan eenvoudig worden gerevitaliseerd voor een volgend leven (Next Life);
- > bestaat uit een beperkt aantal materialen;
- > bevat cfk-vrije (H₂O/ CO₂-geblazen) schuimsoorten;
- > bevat geen hout afkomstig uit oerbossen;
- > bevat recyclebare kunststoffen als polypropreen, polyetheen en PA6;
- > heeft vervangbare onderdelen, waaronder ook de bekleding;
- > wordt gespoten met oplosmiddelvrije en oplosmiddelarme lakken.

Voor onze klanten betekent onze focus op planet:

Allereerst betekent 'planet' dat onze klanten zaken doen met een onderneming die al decennialang structureel aandacht besteedt aan milieuzorg en vooroploopt op dit gebied. Alle zaken die hierboven uitvoerig zijn beschreven, zijn daarvan het resultaat.

Ahrend vervaardigt geen producten waarbij gevaarlijke stoffen en zware metalen zoals antimoon, zink, nikkel, lood of cadmium worden gebruikt. Ook worden geen gechloreerde lijmen of polyurethaanlijmen toegepast.

Profit

Ahrend streeft naar duurzame groei, met inachtneming van haar sociale en ecologische verantwoordelijkheid. Voor een commerciële onderneming als Ahrend is het maken van winst de basis voor continuïteit. De strategie om continuïteit te realiseren, rust op vier pijlers.

- > Gerichtte segmentbenadering. Ahrend richt zich met specialistische kennis op kansrijke geografische markten en marktsegmenten.
- > Ahrend Facility Care: advies en dienstverlening ten behoeve van een duurzaam interieur.
- > Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en duurzaamheid zijn integrale speerpunten van de Ahrend-strategie.
- > Flexibilisering van de kostenstructuur: mede gezien het cyclische karakter van de bedrijfstak gaat Ahrend zo flexibel mogelijk om met kosten en arbeid.

Sponsoring en maatschappelijke betrokkenheid

Op het gebied van sponsoring hanteert Ahrend de volgende uitgangspunten:

- › Sponsoringprojecten dienen te passen binnen het MVO-beleid van Ahrend en bij te dragen aan een positieve beeldvorming ten aanzien van Ahrend.
- › Sponsoringprojecten dienen een maatschappelijk doel te dienen en/of gericht te zijn op het bereiken van ten minste één van onze doelgroepen (bedrijfsleven, overheid, zorg, onderwijs of specifiers als jonge architecten of designers).
- › Met haar producten wil Ahrend een bijdrage leveren aan duurzaamheid, architectuur, design en/of cultuur op de werkplek.
- › Sponsoringprojecten dienen bij voorkeur een directe link te hebben met de activiteiten van Ahrend: het stimuleren van gezonde, duurzame inrichtingen voor kantoren, zorg- en onderwijsinstellingen.

Ahrend ondersteunt tal van maatschappelijke projecten en initiatieven:

- › De Ronald McDonald-huizen nemen al vele jaren meubilair af tegen zeer sterk gereduceerde prijzen. Ook was Ahrend in 2009 als sponsor nauw betrokken bij initiatieven zoals KiKa (Kinderen Kankervrij).
- › Prague Charity Run: Ahrend/TECHO Centraal- en Oost-Europa organiseert jaarlijks een halve marathon in Praag waarvan de gehele opbrengst wordt besteed aan goede doelen.
- › Doel van het Ahrend Fonds bij het Prins Bernhard Cultuurfonds is het ondersteunen van bijzondere projecten op het gebied van industriële vormgeving en architectuur en het verlenen van beurzen aan jonge beeldend kunstenaars, architecten en vormgevers.
- › Ondersteuning van jonge ontwerpers bij het ontwikkelen van hun talent, onder andere door hen producten te laten ontwerpen (Design Academy Eindhoven).
- › Diverse restmaterialen worden aan bepaalde onderwijsinstellingen kosteloos ter beschikking gesteld om de praktijklessen maximaal te ondersteunen.
- › Ahrend speelt een actieve rol als opleidingsbedrijf en faciliteert bedrijfsbezoeken om scholieren en studenten kennis te laten maken met de industrie en ons vakgebied.

**GRI
PR1**

Voor onze klanten betekent 'profit':

Klanten van Ahrend willen efficiënt opereren tegen zo laag mogelijke kosten. Ahrend komt hen hierin tegemoet met doordachte inrichtingsconcepten waarbij efficiënt ruimtegebruik centraal staat. Deze leiden tot een lagere Total Cost of Ownership en lagere exploitatiekosten.

Het concept Duurzaam inrichten van Ahrend helpt klanten hun duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren door het optimaliseren van ruimte, materialen, energie en kosten.

Ahrend verlengt de levensduur van producten door preventief onderhoud te plegen of door reparaties en opfriswerkzaamheden uit te voeren (Next Life). Dit verlaagt de impact op het milieu en de kosten bij de klant, en verhoogt het welzijn van de medewerker.

Definities

> **Broeikaseffect**

Het broeikaseffect is het effect dat ontstaat ten gevolge van de aanwezigheid van broeikasgassen in de atmosfeer. Deze gassen zorgen ervoor dat de temperatuur van het aardoppervlak hoger ligt dan op grond van de combinatie van warmte-instraling van de zon en de interne aardwarmte verwacht kan worden. Zonder het broeikaseffect (en dus alleen verwarming van het aardoppervlak door zonlicht en aardwarmte) zou de temperatuur op aarde volgens bepaalde theoretische modellen gemiddeld -18°C zijn; thans is zij 15°C . Het effect is genoemd naar de broeikas waar een glazen of plastic overkapping de uitstraling van warmte tegenhoudt en zo de temperatuur in de broeikas laat oplopen.

> **Climate Neutral Group**

Climate Neutral Group begeleidt bedrijven in het proces naar klimaatneutraliteit door het meten van de CO_2 -voetafdruk en door advisering over reductie en compensatie van het restant. Hierdoor kunnen bedrijven kosten besparen en tegelijkertijd bijdragen aan CO_2 -reductie.

> **CO_2**

Kooldioxide. Dit gas, dat onder meer vrijkomt bij de verbranding van fossiele brandstoffen, levert zeer waarschijnlijk een bijdrage aan het broeikaseffect en wordt daarom ook wel een 'broeikasgas' genoemd.

> **Cradle to cradle (C2C)**

Dit concept van Michael Braungart en William McDonough gaat uit van productie-technieken waarbij geen afval hoeft te worden gestort of verbrand. Materialen en producten moeten namelijk in de biosfeer verteren of als voedsel dienen, een nieuw leven krijgen of in de technosfeer als grondstof dienen voor een nieuw product.

> **EMAS**

European Eco Management and Audit Scheme. EMAS is een managementinstrument voor ondernemingen en organisaties om hun milieuprestaties te evalueren, rapporteren en verbeteren. Deelname aan het schema geschiedt op vrijwillige basis. Een organisatie kan worden geregistreerd als EMAS-deelnemer wanneer er een milieumanagementsysteem is ingevoerd, een milieuverlag is opgesteld en een erkende milieuverificatie-instelling het milieumanagementsysteem en de milieuverklaring heeft goedgekeurd. Het schema is ontworpen om proactieve organisaties in kaart te brengen en te belonen die verder gaan dan de milieuwetten voorschrijven, door voortdurend de manier waarop zij omgaan met het milieu te verbeteren. Het EMAS-schema bestaat sinds 1995.

> **EMAS Awards**

Prijzen die kunnen worden gewonnen door organisaties die zich bij EMAS (zie aldaar) hebben aangesloten en die uitstekende prestaties op milieugebied hebben geleverd. Ieder jaar richten de EMAS Awards zich op een verschillend thema met betrekking tot ecomanagement. De awards worden uitgereikt in vijf categorieën, van zeer kleine tot grote organisaties.

› **FSC**

Forest Stewardship Council. Het FSC is een organisatie die is opgezet om de dialoog over en de uitoefening van duurzame bosbouw wereldwijd te veranderen. FSC stelt beginselen, criteria en normen op die economische, sociale en ecologische onderwerpen omvatten. FSC is een systeem om bosbeheer te verduurzamen. Net als in de bosbouw zelf zijn vele stakeholders betrokken bij het FSC-systeem, met verschillende perspectieven op de vraag wat een goed beheerd en duurzaam bos behoort te zijn. De FSC-normen voor duurzame bosbouw worden toegepast in 57 landen.

› **VN Global Compact – de tien beginselen**

Over de tien beginselen van het VN Global Compact op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie bestaat universele consensus. Zij zijn afgeleid van:

- › De Universele Verklaring betreffende de Rechten van de Mens
- › De Verklaring van de International Labour Organization betreffende fundamentele principes en rechten op het werk
- › De Verklaring van Rio betreffende milieu en ontwikkeling
- › De anticorruptieconventie van de Verenigde Naties

Het Global Compact verlangt van bedrijven dat zij binnen hun eigen invloedssfeer een aantal kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitvoeren:

Mensenrechten

1. Bedrijven moeten bescherming van internationaal vastgelegde mensenrechten ondersteunen en respecteren
2. en ervoor zorgen dat zij niet medeplichtig zijn aan misstanden op het gebied van mensenrechten.

Arbeidsnormen

3. Bedrijven moeten de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen handhaven,
4. alle vormen van gedwongen en verplichte arbeid elimineren,
5. kinderarbeid effectief afschaffen en
6. discriminatie in werk en beroep bestrijden.

Milieu

7. Bedrijven dienen het voorzichtigheidsbeginsel te hanteren bij milieukwesties,
8. initiatieven te ondernemen om grotere verantwoordelijkheid op milieugebied te bevorderen, en
9. de ontwikkeling en verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren.

Anticorruptie

10. Bedrijven moeten alle vormen van corruptie tegengaan.

> **IAO (ILO)**

De IAO (*Internationale Arbeidsorganisatie*) is een instelling van de Verenigde Naties waarin werkgevers, medewerkers en nationale overheden sinds 1919 samenwerken. In een aantal IAO-verdragen zijn fundamentele arbeidsnormen vastgelegd zoals:

- > de vrijheid van vereniging en het recht op collectieve arbeidsovereenkomsten;
- > een verbod op dwangarbeid;
- > een verbod op kinderarbeid;
- > een verbod op discriminatie in beroep en beroepsuitoefening;
- > het recht op leefbaar loon (dat de basisbehoeften van het gezin dekt);
- > het recht op veilige en gezonde arbeidsomstandigheden;
- > het recht op werkzekerheid;
- > naleving van regels inzake een maximaal aantal arbeidsuren.

> **ISO 14001**

ISO 14001 is één van de normen van de ISO 14000-serie en wordt wereldwijd toegepast om milieumanagementsystemen op te zetten en te certificeren. Een milieumanagementsysteem richt zich specifiek op het beheersen van de milieurisico's van een organisatie en het verbeteren van de prestaties op milieugebied.

> **ISO 26000**

ISO 26000 is de nieuwe internationale richtlijn voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen die naar verwachting in 2010 het levenslicht zal zien.

> **PEFC**

Programme for Endorsement of Forest Certification Schemes. PEFC is een systeem van boscertificering met wereldwijd 31 nationale en onafhankelijke leden. In totaal zijn meer dan 122 miljoen hectare bos PEFC-gecertificeerd. PEFC respecteert en steunt op wereldwijde, internationaal overeengekomen procedures voor certificering en duurzame bosbouw. De controle van de procedures wordt doorgevoerd door onafhankelijke instellingen.

Over dit verslagdeel

Koninklijke Ahrend NV wil met dit verslagdeel een helder en transparant beeld geven van haar activiteiten op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen over het boekjaar 2009 (1 januari 2009 tot en met 31 december 2009). Ook geven wij inzicht in onze ambities voor de middellange en lange termijn.

GRI
3.1
3.3
3.5
3.6

Het verslagdeel dat betrekking heeft op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen is samengesteld op basis van het Global Reporting Initiative (GRI), versie G3. Wij hebben aansluiting gezocht bij key performance indicators overeenkomstig de GRI-standaard. Wij rapporteren op C-level 'self-declared'.

GRI-index

Ahrend rapporteert in 2009 over de volgende GRI-indicatoren.

Strategie en analyse		Pagina
1.1	visie en strategie	15 – 17, 47
1.2	risico's en mogelijkheden	47 – 49
Organisatieprofiel		
2.1	naam	7, 72
2.2	producten en diensten	7
2.3	ondernemingsstructuur	7
2.4	locatie hoofdkantoor	72
2.5	locaties	44
2.6	rechtsvorm	7
2.7	afzetmarkten	9 – 17
2.8	omvang verslaggevende organisatie	8, 22
2.9	veranderingen in organisatie	13 – 14, 43
2.10	onderscheidingen en awards	11
Verslagparameters		
3.1	verslagperiode	68
3.3	verslagcyclus	68
3.4	contactpunt verslag	72
3.5	reikwijdte verslag	68
3.6	afbakening verslag	68
3.12	GRI inhoudsopgave	69
Bestuur, verplichtingen en betrokkenheid		
4.1	bestuursstructuur	45
4.4	medezeggenschap	51
4.14	overleg belanghebbenden	48 – 49

GRI-index

Kernindicatoren**Economische indicatoren**

EC1	directe economische waarden	20, 21
-----	-----------------------------	--------

Milieu-indicatoren**Energie**

EN4	indirect energieverbruik	57
-----	--------------------------	----

EN5	energiebesparing	57, 58
-----	------------------	--------

Water

EN8	waterverbruik	60
-----	---------------	----

Luchtemissies, afvalwater en afvalstoffen

EN16	broeikasgassen (CO ₂)	57
------	-----------------------------------	----

EN20	Vluchtige Organische Stoffen	62
------	------------------------------	----

Producten en diensten

EN26	product dienst optimalisatie	56
------	------------------------------	----

Transport

EN29	transport	57
------	-----------	----

Arbeidsomstandigheden en werkgelegenheid

LA1	personeelsbestand	13, 22
-----	-------------------	--------

LA7	ziekterezuim	13, 51
-----	--------------	--------

Maatschappelijke prestatie-indicatoren**Gezondheid en veiligheid van consumenten**

PR1	levensduur en diensten	56, 65
-----	------------------------	--------

Dit financieel en maatschappelijk verslag 2009 is gemaakt door

Redactie Patrick de Leede, Catch of the Day, Koninklijke Ahrend NV

Concept & realisatie C&F Report Amsterdam B.V.

Vertaling Euro Business Translations, Almere

© 2010 Koninklijke Ahrend NV

Voor informatie kunt U zich wenden tot

H.M. Kerssens

Telefoon +31 (0)20 430 78 00

Koninklijke Ahrend NV

Laarderhoogtweg 12

1101 EA Amsterdam

Postbus 70

1000 AB Amsterdam

Telefoon +31 (0)20 430 78 00

Fax +31 (0)20 430 78 01

www.ahrend.com

